

Ministerul Economiei
și Infrastructurii
al Republicii Moldova

MINISTERUL ECONOMIEI ȘI INFRASTRUCTURII AL REPUBLICII MOLDOVA

Raport lunar privind evoluția social-economică a Republicii Moldova

CONFORM DATELOR DISPONIBILE LA 31.03.2021

Chisinău 2021

CUPRINS

Sumar executiv	4
1. Sectorul real	7
1.1. Produsul Intern Brut.....	7
1.2. Industria	8
1.3. Agricultură	10
1.4. Transportul de mărfuri și pasageri	11
1.5. Comerțul intern de bunuri și servicii.....	12
1.6. Activitatea turistică	13
1.7. Investiții în active imobilizate	13
2. Sectorul monetar	16
2.1. Inflația	16
2.2. Cursul de schimb și piața valutară.....	18
2.3. Indicatorii monetari	20
3. Finanțe publice	24
3.1. Bugetul public național	24
3.2. Datoria de stat administrată de Guvern	26
4. Sectorul extern	27
4.1. Balanța de plăți externe	27
4.2. Comerț internațional cu bunuri	32
4.2.1. Export.....	33
4.2.2. Import	35
5. Sectorul social	37
5.1. Piața muncii	37
5.2. Remunerarea muncii	38
5.3. Veniturile și cheltuielile populației	39

Lista figurilor

Figura 1.1. Evoluția trimestrială a Produsului intern brut anii 2018-2020 (%).....	7
Figura 1.2. Evoluția PIB pe resurse și contribuția sectoarelor (%), anii 2017-2020.....	7
Figura 1.3. Evoluția PIB pe utilizări și contribuția sectoarelor (%), anii 2017-2020.....	8
Figura 1.4. Evoluția lunară a sectorului industrial, %, 2020-2021.....	8
Figura 1.5. Evoluția sectorului industrial, ianuarie, 2015-2021, %.....	9
Figura 1.6. Principalele ramuri care au influențat evoluția industriei în ianuarie 2021, p.p.....	9
Figura 1.7. Evoluția producției agricole, 2010-2020.....	10
Figura 1.8. Influența principalelor culturi agricole asupra producției globale agricole, 2020, p.p.....	10
Figura 1.9. Influența ramurilor din zootehnie asupra producției globale agricole, 2020 p.p.....	10
Figura 1.10. Evoluția lunară a volumului mărfurilor transportate, %.....	11
Figura 1.11. Evoluția lunară a numărului de pasageri transportați, %.....	11
Figura 1.12. Evoluția lunară a cifrei de afaceri în comerțul cu amănuntul și serviciile prestate populației, %.....	12
Figura 1.13. Evoluția lunară a cifrei de afaceri în comerțul cu ridicata și serviciile prestate întreprinderilor, %.....	12
Figura 1.14. Numărul turiștilor cazați în structurile de primire turistică colective cu funcțiune de cazare, mii persoane	13
Figura 1.15. Evoluția volumului investițiilor, 2017-2020, %.....	13
Figura 1.16. Evoluția trimestrială a volumului investițiilor după sursele de finanțare, 2018-2020, %.....	14
Figura 1.17. Contribuția surselor de finanțare la evoluția investițiilor, 2020.....	14
Figura 1.18. Gradul de influență asupra evoluției investițiilor pe tipuri de active, ianuarie-septembrie 2020.....	15
Figura 2.1. Dinamica ratei anuale a inflației, %.....	16
Figura 2.2. Dinamica indicilor prețurilor internaționale la principalele grupe de produse (2016=100), %.....	16
Figura 2.3. Contribuția principalelor componente la rata inflației, februarie față de decembrie a anului precedent (p.p.)	17
Figura 2.4. Creșterea (+) /scaderea (-) prețurilor la principalele produse alimentare,.....	17
Figura 2.5. Creșterea (+) /scăderea (-) prețurilor la principalele mărfuri nealimentare,.....	18
Figura 2.6. Creșterea (+) /scaderea (-) tarifelor la principalele servicii prestate populației,.....	18
Figura 2.7. Evoluția cursului de schimb al monedei naționale față de dolarul SUA și Euro, Lei/USD, Lei/EUR.....	18
Figura 2.8. Gradul de acoperire a cererii nete de valută străină din partea agenților economici prin oferta netă de valută străină de la persoanele fizice, %.....	19
Figura 2.9. Activele oficiale de rezervă ale Băncii Naționale a Moldovei.....	19
Figura 2.10. Structura Masei monetare M3.....	20
Figura 2.11. Contribuția la evoluția masei monetare M3, sfârșitul lunii februarie a anilor 2017-2021, p.p.....	20
Figura 2.12. Soldul depozitelor și ratele dobânzii (medii lunare) la sfârșitul lunii februarie 2017-2021.....	20
Figura 2.13. Dinamica lunară a depozitelor noi atrase, mil. lei.....	21
Figura 2.14. Soldul creditelor și ratele dobânzii (medii lunare) la sfârșitul lunii februarie 2017-2021.....	21
Figura 2.15. Portofoliul de credite pe sectorul bancar al Republicii Moldova la sfârșitul lunii februarie 2020 - 2021, mil. lei.....	22
Figura 2.16. Dinamica lunară a creditelor noi acordate după tip de valută, mil. lei.....	22
Figura 2.17. Creditele noi acordate după tip de utilizatori, mil. lei.....	23
Figura 2.18. Creditele noi acordate persoanelor fizice, mil. lei.....	23

Figura 2.19. Evoluția ratei de bază și a ratelor dobânzii la depozite și credite, %.....	23
Figura 3.1. Evoluția lunară a veniturilor și cheltuielilor bugetare în anii 2020-2021.....	24
Figura 3.2. Contribuția componentelor la creșterea veniturilor bugetare (%), ianuarie-februarie 2021.....	24
Figura 3.3. Structura veniturilor bugetare (%)......	25
Figura 3.4. Contribuția componentelor la creșterea cheltuielilor (%), ianuarie-februarie 2021.....	25
Figura 3.5. Datoria de stat la data de 28 februarie a anilor 2016 -2021, mil.lei.....	26
Figura 3.6. Evoluția lunară a datoriei de stat internă și externă (%), anii 2020-2021.....	26
Figura 3.7. Structura VMS pe maturități, %.....	26
Figura 4.1. Principalele componente ale contului curent, mil. dolari SUA.....	27
Figura 4.2. Comerțul internațional cu bunuri, mil. dolari.....	28
Figura 4.3. Comerțul internațional cu servicii, mil. dolari.....	28
Figura 4.4. Exportul serviciilor de telecomunicații, informatică și informații, mil. dolari.....	28
Figura 4.5. Veniturile primare nete, mil. dolari.....	29
Figura 4.6. Veniturile secundare nete, mil. dolari.....	29
Figura 4.7. Contul financiar, mil. dolari.....	30
Figura 4.8. Achiziția netă de active financiare a investițiilor directe pe instrumente , mil. dolari.....	30
Figura 4.9. Acumularea netă de pasive a investițiilor directe pe instrumente, mil. dolari.....	30
Figura 4.10. Structura ISD pe activități economice (capital propriu) la 31.12.2020, %.....	31
Figura 4.11. Remiterile personale primite de rezidenții Republicii Moldova din străinătate, mil. dolari.....	31
Figura 4.12. Evoluția comerțului internațional cu bunuri (ianuarie, 2017-2021)......	32
Figura 4.13. Evoluția lunară a exporturilor (%) și.....	32
Figura 4.14. Evoluția lunară a importurilor (%) și contribuția pe grupe de țări (p.p.), în anii 2020-2021.....	32
Figura 4.15. Exporturile de bunuri pe grupe de țări, mil. dolari.....	33
Figura 4.16. Ponderea în total valoare export, %, (ianuarie 2021).....	33
Figura 4.17. Ponderea grupelor de mărfuri în total export, % (ianuarie 2021).....	34
Figura 4.18. Gradul de influență la creșterea (+), scăderea (-) exporturilor pe grupe de mărfuri, p.p. (ianuarie 2021) ..	34
Figura 4.19. Importurile pe grupe de țări, mil. dolari.....	35
Figura 4.20. Ponderea în total valoare import,% (ianuarie 2021).....	35
Figura 4.21. Ponderea grupelor de mărfuri în total import, % (ianuarie 2021).....	36
Figura 4.22. Gradul de influență la creșterea (+), scăderea (-) importurilor pe grupe de mărfuri, p.p. (ianuarie 2021).	36
Figura 5.1. Repartizarea populației de 15 ani și peste (trimestrul IV 2020), mii persoane.....	37
Figura 5.2. Populația ocupată pe activități economice, mii persoane.....	37
Figura 5.3. Numărul șomerilor, persoane.....	38
Figura 5.4. Evoluția câștigului salarial mediu pe economie, sectorul bugetar și real, 2016- 2020.....	38
Figura 5.5. Câștigul salarial mediu lunar pe activități economice, lei (anul 2020).....	39
Figura 5.6. Structura veniturilor disponibile în anul 2020, %.....	39
Figura 5.7. Structura cheltuielilor de consum în anul 2020, %.....	40

Sumar executiv

Criza pandemică și seceta au afectat puternic economia Republicii Moldova, Produsul intern brut diminuându-se cu 7% în anul 2020. Majoritatea sectoarelor economice au contribuit negativ la evoluția Produsului intern brut, dar influențe majore se remarcă din contul sectorului agricol, comerțului intern de bunuri cu ridicata și cu amănuntul, industria, activități profesionale, științifice și tehnice, tranzacții imobiliare etc. Totodată, pe partea cererii, măsurile restrictive impuse în contextul răspândirii pandemiei au condus la diminuarea accentuată a consumului populației. Deficitul de resurse financiare și incertitudinile create de criza pandemică au determinat scăderea activității investiționale. Cele mai afectate de criză au fost investițiile din sursele proprii ale agenților economici, generând cel mai mare impact negativ asupra activității investiționale.

Sectorul industrial continuă să fie afectat de consecințele pandemiei și secetei din 2020. În ianuarie 2021 volumul producției industriale a scăzut cu 9,1%. Diminuarea cererii externe din partea țărilor partenere afectate de COVID-19, concomitent cu seceta, au determinat scăderea producției în special în ramurile exportatoare și cele ale industriei alimentare: industria constructoare de mașini, fabricarea uleiurilor și grăsimilor vegetale și animale, prelucrarea și conservarea cărnii, prelucrarea și conservarea fructelor și legumelor, fabricarea băuturilor, fabricarea altor produse alimentare.

Condițiile climatice nefavorabile au determinat scăderea esențială a volumului producției agricole. În 2020 acesta s-a diminuat cu 27,1%. Producția vegetală a scăzut cu 35,9%, iar producția animalieră - cu 3,8%. Au înregistrat descreșteri semnificative majoritatea culturilor agricole: porumbul, floarea soarelui, grâul, strugurii, legumele, fructele, rapița, soia, orzul, sfeclă de zahăr.

Transportul de mărfuri și pasageri este afectat în continuare de criza pandemică. În ianuarie 2021 transportul de pasageri a scăzut cu circa 44%, iar transportul de mărfuri - cu 15,8%. Restricțiile de călătorie și restrângerea volumului schimburilor comerciale în timpul crizei pandemice au constituit factorii de bază ce au determinat aceste involuții.

Evoluția comerțului cu amănuntul și a comerțului cu servicii prestate populației indică o îmbunătățire a cererii din partea populației, însă volumul schimburilor comerciale între întreprinderi continuă să scadă. În ianuarie 2021, comerțul de bunuri cu amănuntul a înregistrat o creștere de 6,6% (în prețuri comparabile), iar comerțul cu servicii de piață prestate populației - cu 8,6%. Creștere esențială a înregistrat comerțul cu autovehicule (+48,6%) (în prețuri curente). Totodată, volumul serviciilor prestate întreprinderilor a scăzut cu 7,3% (în prețuri curente), iar comerțul cu ridicata - cu 12,2% (în prețuri curente).

Pandemia COVID-19 a produs efecte dramatice industriei de turism. În anul 2020 agențiile de turism și turoperatorii au acordat servicii la circa 90,3 mii de turiști și excursioniști, ce constituie doar 24,1% față de anul 2019. Din numărul total de turiști, 68,2% au constituit turiștii rezidenți (locali) și 31,8% - turiștii nerezidenți (străini).

Deficitul de resurse financiare și incertitudinile create de criza pandemică au determinat scăderea investițiilor. În 2020, volumul investițiilor în active imobilizate a scăzut cu 2,6%, însumând circa 27,1 mild. lei. Cele mai afectate de criză au fost investițiile din sursele proprii ale

agenților economici (-6,6%), generând cel mai mare impact negativ asupra activității investiționale. Au scăzut esențial investițiile în mașini și utilaje (-11,4%), clădiri nerezidențiale (-13,5%) și rezidențiale (-5,1%). De asemenea, criza pandemică a influențat puternic fluxul investițiilor străine (-15,8%). Investițiile publice au fost limitate de constrângerile bugetare (-1,5%). Totuși, surse de susținere a activității investiționale în 2020 au fost investițiile în infrastructură finanțate din Fondul rutier (de 2 ori mai mult) și din împrumuturile externe (+32,3%).

Rata inflației a intrat pe o traiectorie ascendentă. Totuși, rata inflației anuală (februarie 2021 față de februarie 2020) rămâne sub limita intervalului de variație al țintei inflației stabilite de Banca Națională a Moldovei (5% +/- 1,5%), constituind 0,6%. În scopul atenuării presiunii dezinflaționiste, la data de 06.11.2020, BNM a luat decizia de a micșora rata de bază de la 2,75% până la 2,65%.

Leul moldovenesc s-a depreciat față de dolar american și Euro. În lunile ianuarie-februarie 2021 moneda națională a marcat o depreciere de 1,4% față de dolarul SUA în termeni nominali (de la 17,21 lei pentru 1 dolar american la 01.01.2021 până la 17,45 lei la 28.02.2021). Față de Euro leul moldovenesc s-a depreciat cu 1%. Stocul activelor valutare de rezervă ale BNM la 26.02.2021 a atins 3763,9 mil. dolari, micșorându-se cu 0,5% comparativ cu nivelul înregistrat la sfârșitul anului 2020 și majorându-se cu 24,4% - față de situația la 28.02.2020.

Masa monetară M3 la sfârșitul lunii februarie 2021 a constituit circa 108,1 mild. lei, majorându-se cu 19% comparativ cu sfârșitul lunii februarie a anului 2020. Evoluția masei monetare M3 a fost determinată de majorarea banilor în circulație cu 31,4%, depozitelor la vedere – cu 26,5% și depozitelor în valută străină – cu 14,4%. Cererea pentru credite este în creștere: volumul creditelor noi acordate în ianuarie-februarie 2021 a înregistrat o majorare cu circa 3,8% față de perioada respectivă a anului 2020.

Veniturile bugetare au înregistrat creștere în primele două luni ale anului 2021. La Bugetul public național au fost încasate venituri în valoare de circa 10,1 mild. lei în lunile ianuarie-februarie ale anului curent, în creștere cu 6% față de perioada similară a anului 2020. Rezultatul pozitiv se datorează în mare parte relansării consumului intern, care a favorizat majorarea încasărilor din impozite și taxe pe mărfuri și servicii. Totodată, au fost realizate cu 10,3% mai multe cheltuieli, acestea însumând circa 11,1 mild. lei. Cheltuielile pentru ocrotirea sănătății, care s-au majorat de circa 1,6 ori, au avut cea mai mare contribuție la majorarea cheltuielilor bugetare totale. Astfel, deficitul bugetar a atins nivelul de -974,2 mil. lei.

Datoria de stat administrată de Guvern se menține în creștere. Conform datelor de la sfârșitul lunii februarie curent, datoria de stat internă însumează 30,7 mild. lei și a înregistrat creștere cu 29,3% față de aceeași situație din anul precedent. Totodată, datoria de stat externă este la nivel de circa 2,2 mild. dolari SUA (39,1 mild. lei) și a crescut cu 35,6% (cu 33,2% - în moneda națională). Criza pandemică continuă să accentueze necesitatea de finanțare a bugetului și, astfel, în lunile ianuarie-februarie 2021 au fost înregistrate intrări de surse externe de finanțare în sumă de 470,7 mil. lei.

Impactul negativ al pandemiei COVID-19 și a măsurilor restrictive asociate s-au răsfărânt și asupra balanței de plăți. Diminuarea cererii interne în anul 2020 a determinat micșorarea deficitului contului curent cu 28,9%. De asemenea, sistarea activității economice și perspectivele incerte cu privire la viitor au influențat negativ activitatea investițională și, astfel, în perioada de referință intrările de capital sub formă de investiții străine directe s-au micșorat de 8 ori.

Comerțul internațional cu bunuri este în continuare afectat de criza pandemică, dar impactul acesteia scade din intensitate. Reducerea cererii externe din partea principalilor parteneri ai Republicii Moldova a rezultat în scăderea exporturilor cu 9,5%. Relansarea consumului a condus la majorarea importurilor cu 5,8%. Soldul negativ al balanței comerciale a constituit 203,1 mil. dolari SUA, cu 26,6% mai înalt decât cel înregistrat în ianuarie 2020. Gradul de acoperire al importurilor cu exporturi a constituit circa 49,4%, inferior celui înregistrat în ianuarie 2020 cu 8,4 p.p.

Câștigul salarial mediu lunar brut al unui salariat din economia națională în anul 2020 a constituit 8107,5 lei și s-a majorat în termeni nominali cu 10,2% față de anul 2019. În termeni reali salariul s-a majorat cu 6,2%. Exprimat în valută străină acesta a constituit circa 410 Euro sau 468 dolari SUA. În sfera bugetară câștigul salarial mediu lunar a constituit 7313,8 lei, fiind în creștere cu 10,2%, iar în sectorul real – 8402,7 lei și s-a majorat cu 10,2%, respectiv (în termeni nominali).

Mărimea medie a **pensiei lunare** la 01.01.2021 a constituit 2104,5 lei și s-a majorat cu 10,7% față de aceeași dată a anului 2020 în termeni nominali.

Rata **șomajului** (ponderea șomerilor BIM în forța de muncă) la nivel de țară în trimestrul IV 2020 a înregistrat valoarea de 4,3%. Numărul **șomerilor** înregistrați la oficiile forței de muncă în luna ianuarie 2021 a constituit 4,1 mii persoane și s-a majorat cu circa 19% față de luna ianuarie 2020.

În anul 2020 **veniturile disponibile** ale populației au constituit în medie pe o persoană pe lună 3096,6 lei și s-au majorat cu 7,5% (în termeni nominali), iar **cheltuielile** medii lunare de consum - au rămas practic la nivelul anului precedent și au însumat în medie pe o persoană 2791,2 lei.

Mărimea minimumului de existență în anul 2020 a constituit în medie pe lună pentru o persoană 2088,4 lei, în creștere față de anul 2019 cu 2,8% (în termeni nominali).

1. Sectorul real

1.1. Produsul Intern Brut

Condițiile climatice extreme și criza pandemică au afectat puternic economia Republicii Moldova în anul 2020, Produsul intern brut (PIB) diminuându-se cu 7% și însumând 206,3 mld.lei. În trimestrul IV traiectoria negativă a PIB și-a diminuat din intensitate, fiind atestat un declin de -3,3%.

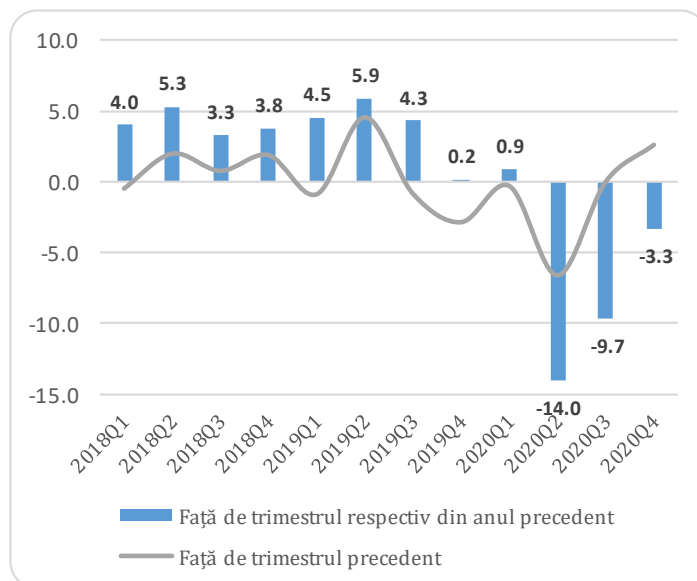
Diminuarea vine ca urmare a restricțiilor impuse pentru combaterea răspândirii pandemiei COVID-19, ce au condus la reducerea semnificativă a activității de producție, comerțului, creșterea șomajului, diminuarea consumului. În condițiile scăderii accentuate a cererii, perturbării lanțurilor valorice globale și gradului înalt de incertitudine, companiile și-au redus activitatea investițională și de export. Aceste efecte au fost aprofundate de condițiile climatice nefavorabile care au determinat scăderea semnificativă a sectorului agricol.

Astfel, în anul 2020, majoritatea sectoarelor economice au contribuit negativ la evoluția Produsului intern brut, dar influențe majore se remarcă din contul sectorului agricol (-2,7 p.p.), comerțului intern de bunuri cu ridicata și cu amănuntul (contribuție de -2,1 p.p.), industria (-0,6 p.p.), activități profesionale, științifice și tehnice (-0,5 p.p.), tranzacții imobiliare (-0,3 p.p.) etc.

Totuși, în perioada de criză s-a resimțit o susținere a economiei din partea sectorului construcțiilor. Influență pozitivă au avut investițiile în infrastructură finanțate din Fondul rutier (de 2 ori mai mult) și din împrumuturile externe (+32,3%). Creșterea acestor investiții s-a reflectat în majorarea volumului investițiilor în construcțiile ingineresti: drumuri, sisteme de alimentare cu apă și canalizare etc., care au crescut în 2020 cu 14,7%, ajungând la circa 6,3 miliarde lei.

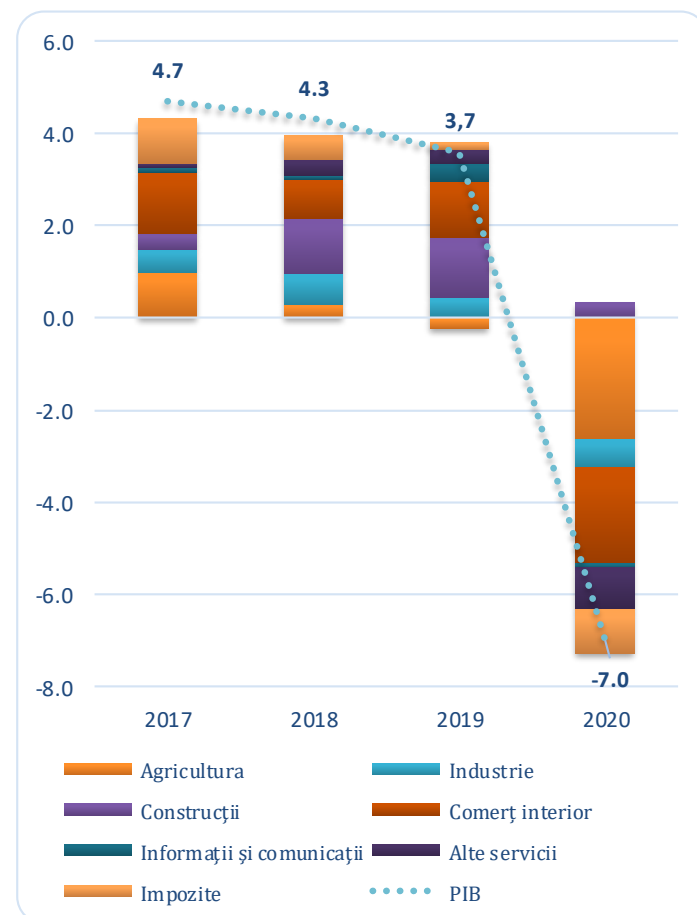
În pofida provocărilor din anul 2020, sectorul „Activități financiare și asigurări” a fost în creștere cu 5,7% și a avut un aport de 0,2 p.p. la PIB. Instituțiile de creditare au acumulat profit atât din activitatea de bază – creditarea, cât și din activitățile conexe de schimb valutar și operațiuni de plată în cazul băncilor. Au înregistrat profit atât instituțiile bancare, cât și organizațiile de creditare nebancaară. De asemenea, sectorul de asigurări a acumulat profit datorită

Figura 1.1. Evoluția trimestrială a Produsului intern brut anii 2018-2020 (%)

Sursă: Biroul Național de Statistică

Figura 1.2. Evoluția PIB pe resurse și contribuția sectoarelor (%), anii 2017-2020

Sursă: Biroul Național de Statistică

asigurărilor obligatorii, în special celor auto, care au menținut o profitabilitate ridicată.

Totodată, pe partea cererii, măsurile restrictive impuse în contextul răspândirii pandemiei au condus la diminuarea accentuată a consumului populației. Cu o pondere însemnată de 81,2%, acesta a contribuit cu -5,8 p.p. la evoluția PIB. În mare parte a fost afectat consumul de servicii, sector în care au fost impuse restricții riguroase întru prevenirea răspândirii pandemiei.

De asemenea, deficitul de resurse financiare și incertitudinile create de criza COVID-19 au determinat scăderea activității investiționale. Cele mai afectate de criză au fost investițiile din sursele proprii ale agenților economici, generând cel mai mare impact negativ asupra activității investiționale. Au scăzut esențial investițiile în mașini și utilaje, clădiri. La fel, criza pandemică a influențat puternic fluxul investițiilor străine, în timp ce investițiile publice au fost limitate de constrângerile bugetare. Astfel, formarea brută de capital fix s-a diminuat cu 2,1% și a avut o contribuție negativă de -0,5 p.p.

Reducerea cererii externe din partea principalilor parteneri ai Republicii Moldova a rezultat în scăderea exporturilor de bunuri și servicii cu 15,5%, iar diminuarea consumului a condus la scăderea importurilor - cu 8,9%, respectiv, aceste evoluții generând contribuții asupra PIB de -4,9 p.p. și -5,0 p.p.

1.2. Industria

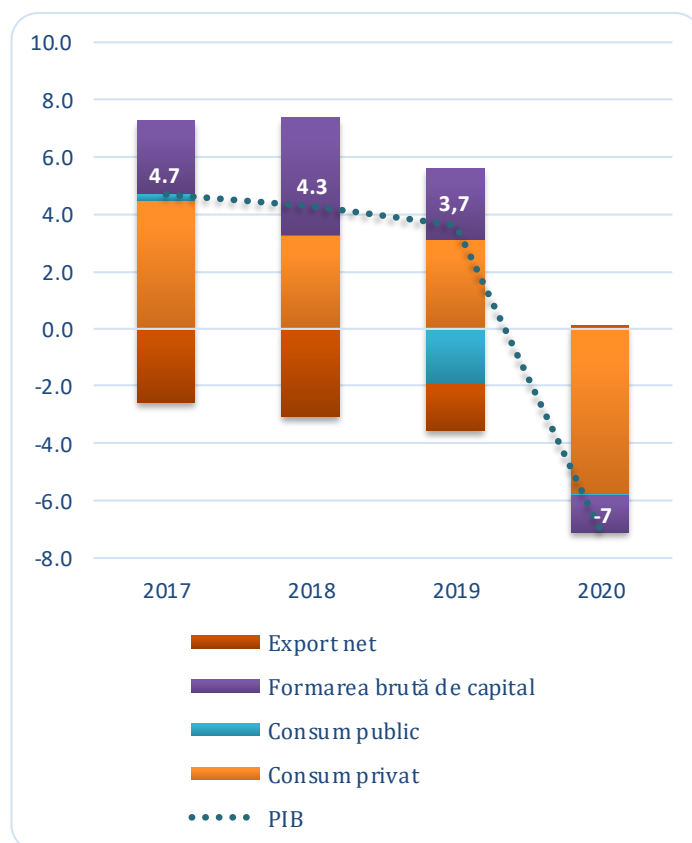
Sectorul industrial continuă să fie afectat de pandemia COVID-19. În ianuarie 2021 volumul producției industriale s-a redus cu 9,1% comparativ cu ianuarie 2020. Au fost în descreștere industria prelucrătoare și extractivă:

- ↓ Industria prelucrătoare: -13,2%.
- ↓ Industria extractivă: -39,6%.
- ↑ Producția și furnizarea de energie: +2,9%.

Consecințele secetei și pandemiei s-au reflectat în special în involuția ramurilor industriei alimentare, ramurilor exportatoare, dar și celor conexe cu sectorul construcțiilor:

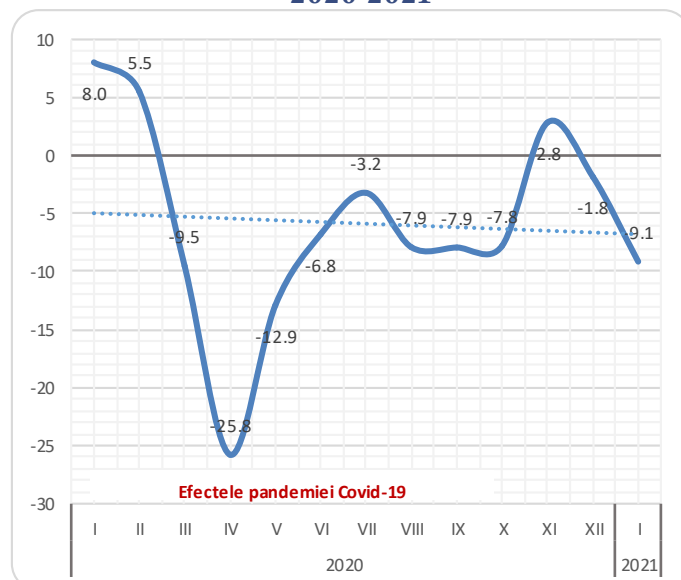
- fabricarea uleiurilor și grăsimilor vegetale și animale (-70,8%).

Figura 1.3. Evoluția PIB pe utilizări și contribuția sectoarelor (%), anii 2017-2020

Sursă: Biroul Național de Statistică

Figura 1.4. Evoluția lunară a sectorului industrial, %, 2020-2021

Sursă: Biroul Național de Statistică

- fabricarea de piese pentru autovehicule și motoare (-24,8%);
- fabricarea de fire și cabluri, dispozitive de conexiune pentru acestea (-36,1%);
- prelucrarea și conservarea cărnii și produselor din carne(-14,2%);
- prelucrarea și conservarea fructelor și legumelor (-23,3%);
- fabricarea articolelor din material plastic (-19,2%);
- fabricarea băuturilor (-4,5%);
- fabricarea altor produse alimentare (inclusiv zahărul) (-35,8%);
- industria extractivă (-39,6);
- fabricarea produselor de brutarie și a făinoaselor (-8,5%)
- fabricarea de mașini, utilaje și echipamente (-29,9%).

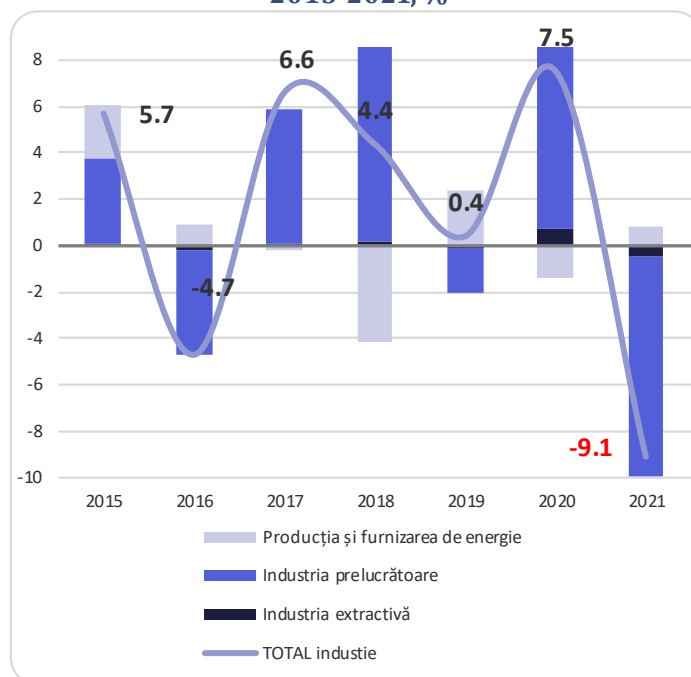
În creștere au fost următoarele ramuri industriale:

- producția și furnizarea de energie (+2,9%).
- fabricarea de echipamente de măsură, verificare și control (+50,5%);
- fabricarea de mobilă (+9%);
- fabricarea produselor farmaceutice de bază (de 3 ori);
- fabricarea sticlei și a produselor din sticlă (+9,2%).

Factorii de influență asupra sectorului industrial:

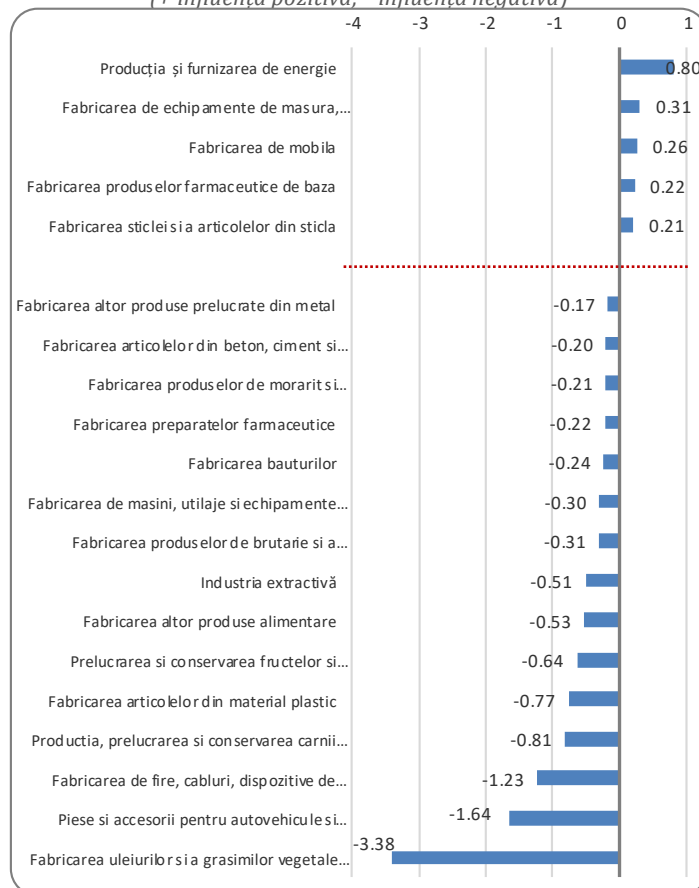
- ↓ Diminuarea cererii externe din partea țărilor partenere ale Republicii Moldova afectate de COVID-19.
- ↓ Restrângerea activității companiilor din sectorul industrial ca urmare a măsurilor de protecție a sănătății și de prevenire a răspândirii COVID-19.
- ↓ Condițiile climatice nefavorabile cu repercusiuni asupra industriei alimentare;
- ↑ Diminuarea prețurilor la producția și furnizarea de energie.
- ↑ Creșterea investițiilor în utilaje înregistrată în anii de până la criză.

Figura 1.5. Evoluția sectorului industrial, ianuarie, 2015-2021, %

Sursă: Biroul Național de Statistică

Figura 1.6. Principalele ramuri care au influențat evoluția industriei în ianuarie 2021, p.p.
(+ influență pozitivă; - influență negativă)

Sursă: Biroul Național de Statistică

1.3. Agricultură

Condițiile climatice extrem de nefavorabile au determinat scăderea semnificativă a producției agricole. În 2020, producția globală agricolă s-a micșorat cu 27,1%, inclusiv:

- ↓ producția vegetală a scăzut cu circa 35,9%;
- ↓ producția animalieră a scăzut cu 3,8%.

Circa 96% din scăderea producției agricole se datorează diminuării producției vegetale. Principalele culturi agricole care au înregistrat descreșteri și au determinat scăderea producției vegetale în anul 2020 au fost:

- porumbul (-63,4%);
- floarea soarelui (-39,9%);
- grâul (-50,5%);
- strugurii (-27,6%);
- legumele (-24,3%), inclusiv castraveții (-46,8), tomatele (-38,7%), morcovii (29,9%);
- fructele (-22,4%), inclusiv merele (-24%), prunele (-22,3%), caisele (-67,5%), piersicii (-16,2%);
- rapița (-39,2%);
- soia (-52,4%);
- orzul (36,7%);
- sfecla de zahăr (-30,2%).

A fost în creștere doar roada de material săditor pentru livezi, vii, arbuști (de 2,5 ori).

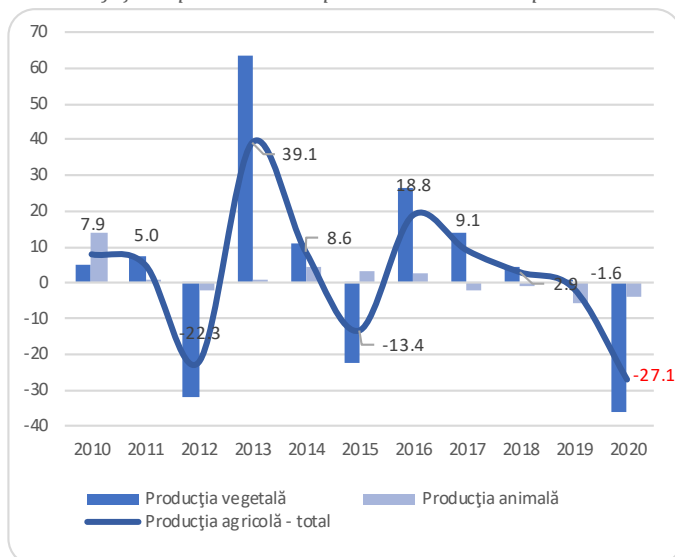
Sectorul zootehnic, de asemenea, a fost în scădere (-3,8%). Cu excepția producției în masă vie a porcinelor, celelalte tipuri de producție a sectorului zootehnic au fost în diminuare:

- producția de lapte (-12,4%);
- producția de ouă (-5,7%);
- producția în masă vie a bovinelor (-10,3%);
- producția în masă vie a păsărilor (-3,7%);
- producția în masă vie a porcinelor (+4,5%).

Constrângerile și factorii de bază care au influențat evoluția sectorului agricol:

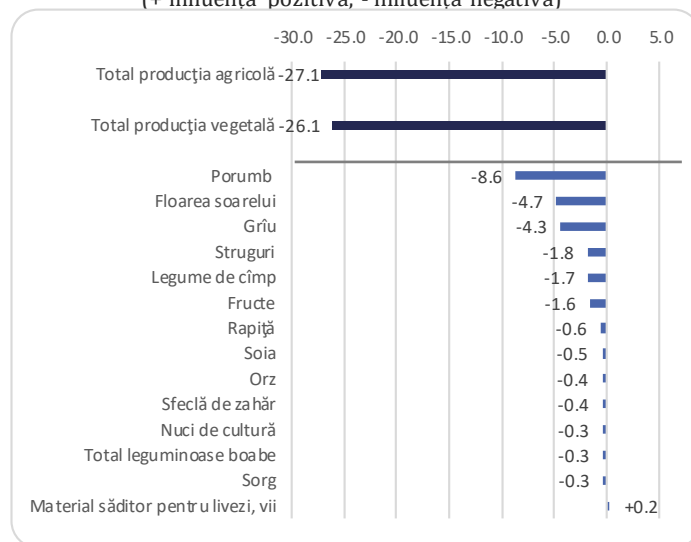
- ↓ Condițiile climatice extrem de nefavorabile: seceta înregistrată în toamna anului 2019 și în anul 2020, înghețurile din lunile martie-aprilie.
- ↓ Micșorarea continuă a efectivului de animale, concentrarea efectivului de vaci în gospodăriile individuale ale populației și subdezvoltarea activităților de antreprenoriat în zootehnie.
- ↓ Imposibilitatea certificării calității producției animaliere și respectiv a exportării acesteia în Uniunea Europeană.

Figura 1.7. Evoluția producției agricole, 2010-2020
% față de perioada corespunzătoare a anului precedent

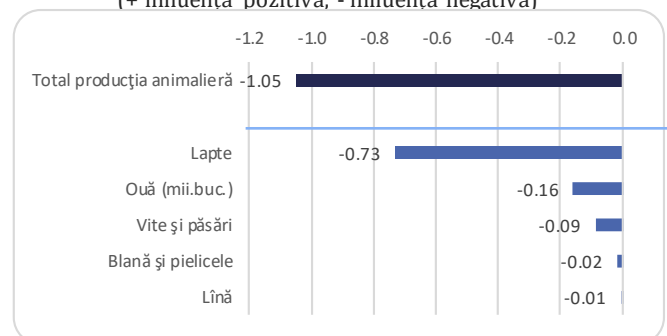
Sursă: Biroul Național de Statistică

Figura 1.8. Influența principalelor culturi agricole asupra producției globale agricole, 2020, p.p.
(+ influență pozitivă; - influență negativă)

Sursă: Biroul Național de Statistică, calculele MEI

Figura 1.9. Influența ramurilor din zootehnie asupra producției globale agricole, 2020 p.p.
(+ influență pozitivă; - influență negativă)

Sursă: Biroul Național de Statistică

1.4. Transportul de mărfuri și pasageri

Criza pandemică afectează în continuare sectorul transporturilor.

În ianuarie 2021 volumul mărfurilor transportate a însumat 804,5 mii tone, diminuându-se cu 15,8% comparativ cu ianuarie 2020. Doar transportul naval de mărfuri a crescut:

- ↓ transportul rutier: -4,9%
- ↓ transportul feroviar: -49,6%
- ↓ transportul aerian: -16,1%
- ↑ transportul naval: de 2,5 ori mai mult.

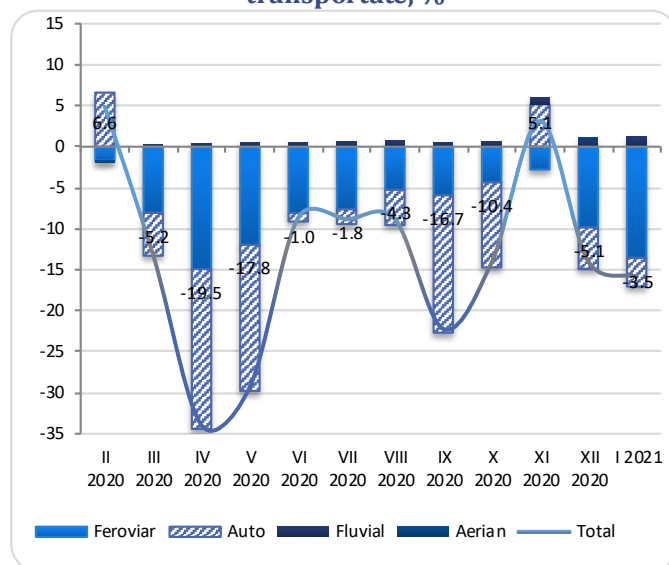
Numărul pasagerilor transportați a scăzut în ianuarie 2021 cu 44% comparativ cu ianuarie 2020, fiind transportați în total circa 4,3 mil. pasageri. Cu excepția transportului fluvial, în diminuare a fost numărul de pasageri transportați pe toate căile de transport:

- ↓ pe cale rutieră: -44%
- ↓ pe cale feroviară: -42,2%
- ↓ pe cale aeriană: -61,7%
- ↑ pe cale navală: +35,8%

Factorii de bază care au determinat evoluțiile în sectorul transporturilor:

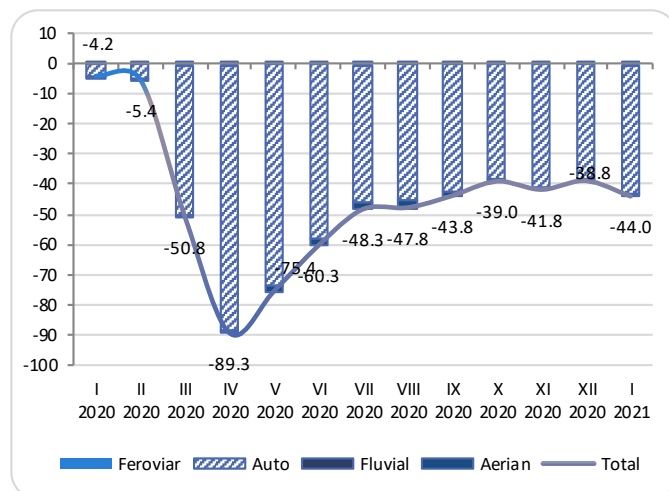
- ↓ Diminuarea volumului de mărfuri comercializate pe piețele externe, din cauza scăderii cererii în țările afectate de COVID-19.
- ↓ Evoluțiile negative înregistrate în unele sectoare ale economiei naționale (comerț exterior, industrie).
- ↓ Performanța scăzută a transportului feroviar.
- ↓ Performanța scăzută a serviciilor de transport public.
- ↑ Condițiile de călătorie impuse în regiunea transnistreană în contextul pandemiei.

Figura 1.10. Evoluția lunară a volumului mărfurilor transportate, %

Sursă: Biroul Național de Statistică

Figura 1.11. Evoluția lunară a numărului de pasageri transportați, %

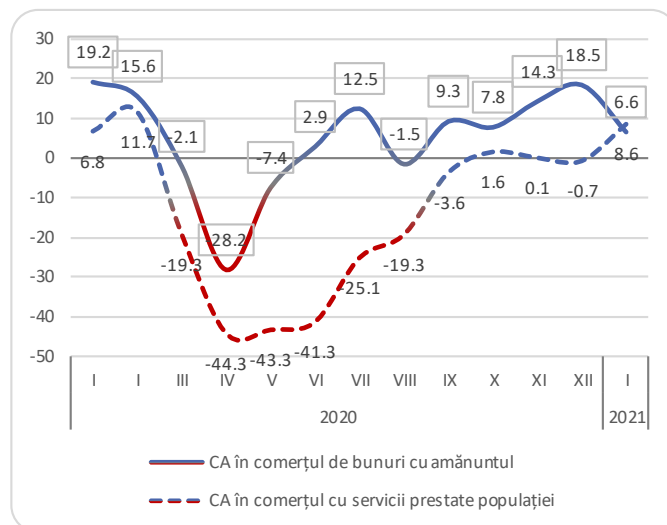
Sursă: Biroul Național de Statistică

1.5. Comerțul intern de bunuri și servicii

Evoluția comerțului cu amănuntul și a comerțului cu servicii prestate populației pare să indice o îmbunătățire a cererii din partea populației. În ianuarie 2021 volumul cifrei de afaceri în comerțul cu amănuntul și în comerțul cu servicii prestate populației a crescut:

- ↑ **comerțul intern de bunuri cu amănuntul:** +6,6% (în prețuri comparabile), 4,8 mild. lei;
- ↑ **serviciile prestate populației:** +8,6% (în prețuri comparabile), 1,7 mild. lei.

Figura 1.12. Evoluția lunară a cifrei de afaceri în comerțul cu amănuntul și serviciile prestate populației, %

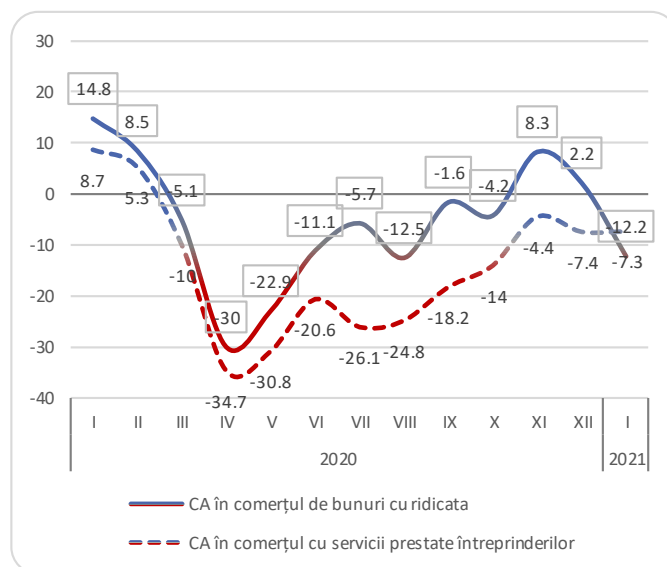

Sursă: Biroul Național de Statistică

Totuși, volumul schimburilor comerciale între întreprinderi continuă să scadă. Volumul cifrei de afaceri pentru comerțul de bunuri cu ridicata și serviciile prestate întreprinderilor în ianuarie 2021 a scăzut:

- ↓ **Comerțul de bunuri cu ridicata:** -12,2%, 6,7 mild. lei (în prețuri curente);
- ↓ **Serviciile prestate întreprinderilor:** -7,3%, 3,1 mild. lei (în prețuri curente).

Figura 1.13. Evoluția lunară a cifrei de afaceri în comerțul cu ridicata și serviciile prestate întreprinderilor, %

Sursă: Biroul Național de Statistică

Factorii de bază de influență a activității comerciale pe piața internă au fost:

- ↓ Restrângerea activității unităților comerciale de bunuri și servicii, ca urmare a măsurilor de protecție a sănătății și de prevenire a răspândirii COVID-19.
- ↓ Reducerea activității economice în sectoarele economiei naționale.
- ↑ Restabilirea treptată a cererii față de bunuri și servicii din partea populației.

1.6. Activitatea turistică

Turismul este unul dintre sectoarele economice cele mai afectate de pandemia Covid-19. În anul 2020 numărul turiștilor cazați în structurile de primire turistică colective cu funcțiune de cazare a constituit 90,3 mii persoane, ce constituie doar 24% din numărul înregistrat în anul 2019, inclusiv:

- turiști locali - 61,6 mii persoane
- turiști străini - 28,7 mii persoane

Factorii de bază care au influențat evoluția turismului în anul 2020:

- sistarea temporară a activității companiilor din sector ca urmare a măsurilor de protecție a sănătății și de prevenire a răspândirii COVID-19
- restricțiile de călătorie adoptate la nivel național și internațional în perioada pandemiei
- descreșterea cererii de servicii turistice din partea populației

1.7. Investiții în active imobilizate

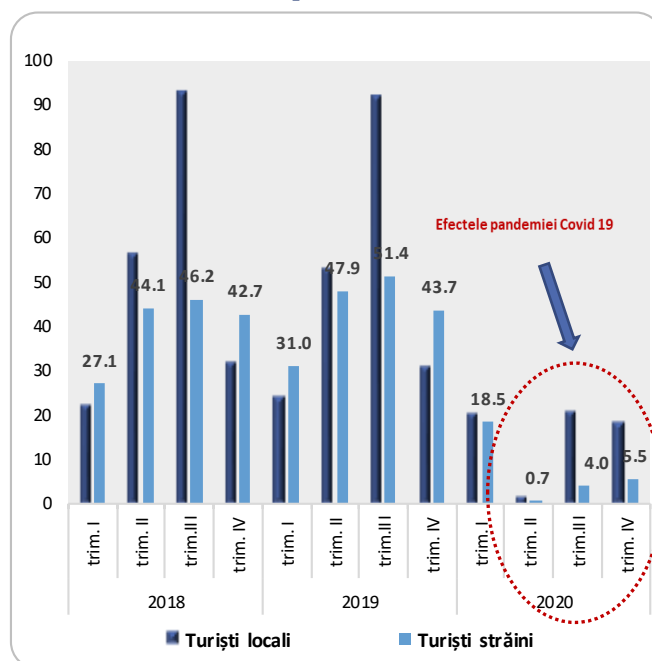
Deficitul de resurse financiare și incertitudinile create de criza pandemică au determinat **diminuarea investițiilor în active imobilizate**. În 2020 acestea au scăzut cu 2,6% comparativ cu 2019, însumând circa 27,1 mild. lei.

Cele mai afectate de criză au fost investițiile **din sursele proprii ale agenților economici** (-6,6%), generând cel mai mare impact negativ asupra activității investiționale (-3,9 p.p.). De asemenea, criza pandemică a influențat puternic fluxul investițiilor străine (-15,8%). Constrângerile bugetare apărute în situația de criză au limitat investițiile din bugetul public național (-1,5%). Totuși, surse de susținere a activității investiționale în 2020 s-au dovedit a fi investițiile în infrastructură finanțate din Fondul rutier și din împrumuturile externe.

După sursele de finanțare, în 2020 volumul investițiilor a înregistrat următoarele evoluții:

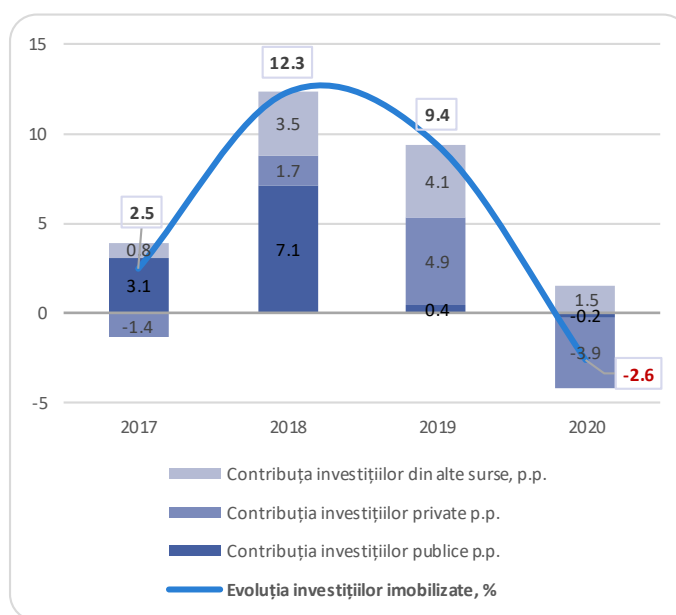
- fondul rutier: în creștere de 2 ori (1,2 mild. lei, contribuția +2,2 p.p.)

Figura 1.14. Numărul turiștilor cazați în structurile de primire turistică colective cu funcțiune de cazare, mii persoane

Sursă: Biroul Național de Statistică

Figura 1.15. Evoluția volumului investițiilor, 2017-2020, %

Sursă: Biroul Național de Statistică, calculele MEI

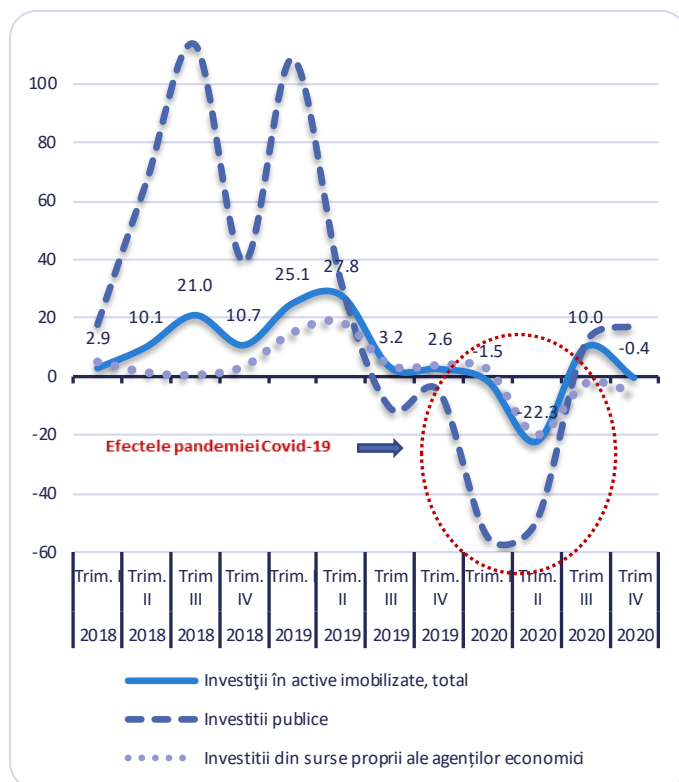
- credite și împrumuturi externe: +32,3% (2,3 mild. lei, contribuția +2 p.p.);
- surse proprii ale agenților economici: -6,6% (15,4 mild. lei, contribuția -3,9 p.p.)
- credite interne: -27,5% (2 mild. lei, contribuția -1,9 p.p.)
- surse străine: -15,8% (1,2 mild. lei, contribuția -0,8 p.p.)
- bugetul public național: -1,5% (4,5 mild. lei, contribuția -0,2 p.p.);

Creșterea investițiilor din Fondul rutier și din creditele externe se reflectă în **majorarea volumului investițiilor în construcțiile ingineresti** (drumuri, sisteme de alimentare cu apă și canalizare, etc.) și în **mijloace de transport**, care au crescut în 2020 cu 14,7% și 22,7% respectiv. Investițiile în celelalte tipuri de active au fost în descreștere. Din cauza constrângerilor financiare ale agenților economici s-au diminuat esențial investițiile în mașini și utilaje (-11,4%). De asemenea, au scăzut investițiile în sectorul construcțiilor (-0,2%), în special investițiile în clădirile nerezidențiale (-13,5%) și în clădirile de locuit (-5,1%).

Analiza investițiilor după tipurile de active arată următoarele evoluții:

- construcții ingineresti: +14,7% (6,8 mild. lei, contribuția +3,1 p.p.);
- mijloace de transport: +22,7% (2,9 mild. lei, contribuția +1,9 p.p.);
- terenuri: +2,4% (910,6 mil. lei, contribuția +0,1 p.p.);
- mașini, utilaje și instalații: -11,4% (7,1 mild. lei, contribuția -3,3 p.p.);
- clădiri nerezidențiale: -13,5% (4,5 mild. lei, contribuția -2,5 p.p.);
- clădiri de locuit (rezidențiale): -5,1% (3,7 mild. lei, contribuția -0,7 p.p.);
- active necorporale: -39,9% (519,5 mil. lei, contribuția -1,2 p.p.).

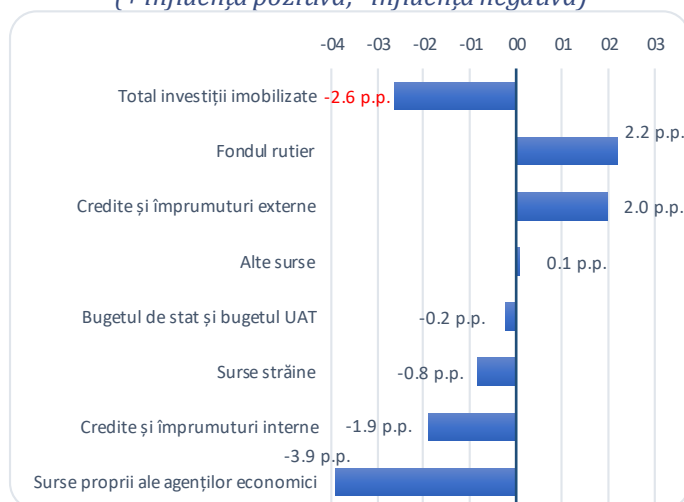
Figura 1.16. Evoluția trimestrială a volumului investițiilor după sursele de finanțare, 2018-2020, %

Sursă: Biroul Național de Statistică, calculele MEI

Figura 1.17. Contribuția surselor de finanțare la evoluția investițiilor, 2020

(+ influență pozitivă; - influență negativă)

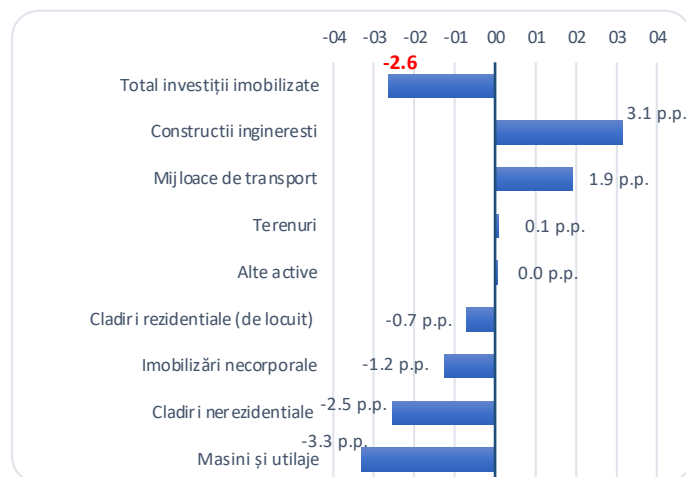
Sursă: Biroul Național de Statistică, calculele MEI

Factorii principali care au determinat scăderea investițiilor:

- ↓ Deficitul de resurse financiare în întreprinderi, datorat restrângerii sau sistării temporare a activității întreprinderilor în situația de criză pandemică.
- ↓ Presiunile bugetare create de situația pandemică din țară.
- ↓ Incertitudinile create de criza pandemică în rândul investitorilor străini.

Figura 1.18. Gradul de influență asupra evoluției investițiilor pe tipuri de active, ianuarie-septembrie 2020

(+ influență pozitivă; - influență negativă)

Sursă: Biroul Național de Statistică, calculele MEI

2. Sectorul monetar

2.1. Inflația

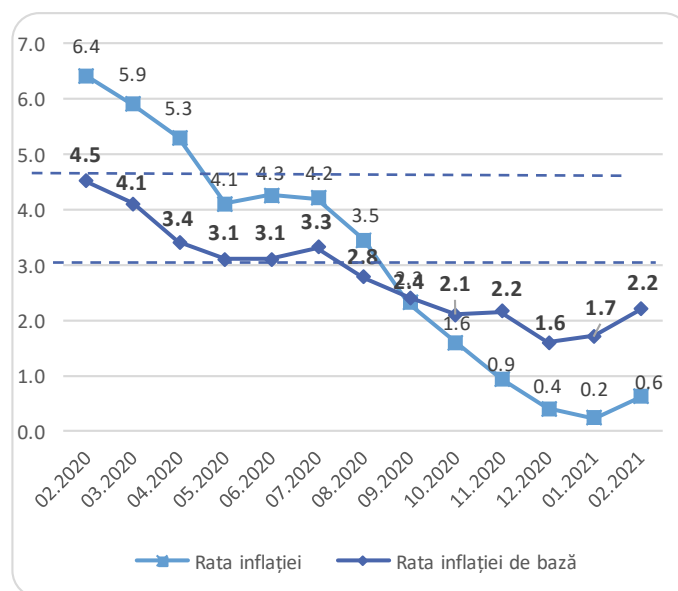
Rata inflației anuală (februarie 2021 față de februarie 2020) s-a situat sub limita intervalului de variație al țintei inflației stabilite de BNM (5% +/-1,5%), constituind **0,6%**.

Rata inflației de bază a fost **2,2%**, cu 2,2 p.p. mai mică decât nivelul ratei inflației de bază în luna respectivă a anului 2020.

Rata inflației de la începutul anului (februarie 2021 față de decembrie 2020) a constituit **0,8%**, cu 0,2 p.p. mai mare decât nivelul înregistrat în aceeași perioadă a anului 2020.

Rata inflației de bază a constituit **0,3%** față de decembrie 2020, fiind cu 0,6 p.p. mai mare comparativ cu cea înregistrată în perioada respectivă a anului 2020.

Figura 2.1. Dinamica ratei anuale a inflației, %

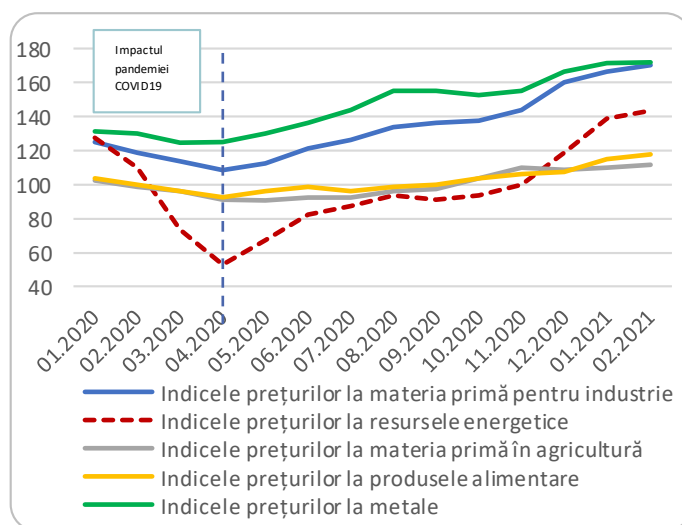

Sursă: Biroul Național de Statistică

Înviorarea cererii externe a determinat revenirea prețurilor internaționale la majoritatea produselor de bază pe o traiectorie ascendentă, cum ar fi prețurile la petrol (+2,7 ori față de nivelul înregistrat în aprilie 2020), gaz natural (+3 ori), industrie (+1,6 ori), produsele alimentare (+27,3%), materia primă în agricultură (+22,1%).

Majorarea cererii pentru petrol a fost determinată de eliminarea restricțiilor impuse anterior în legătură cu pandemia COVID-19, în primul rând din partea Chinei, care este consumatorul principal de petrol. Plus la aceasta, începând cu 01.05.2020 a intrat în vigoare acordul de limitare a producției petrolului.

Figura 2.2. Dinamica indicilor prețurilor internaționale la principalele grupe de produse (2016=100), %

Sursă: <https://www.imf.org/en/Research/commodity-prices>

Factorii de influență asupra ratei inflației

- ↑ diminuarea ofertei la unele produse agricole ca impact al secetei din anul 2020;
- ↑ majorarea prețurilor internaționale la resursele energetice;
- ↓ micșorarea tarifului la energia electrică pentru consumatorii finali începând cu 01.02.2021.

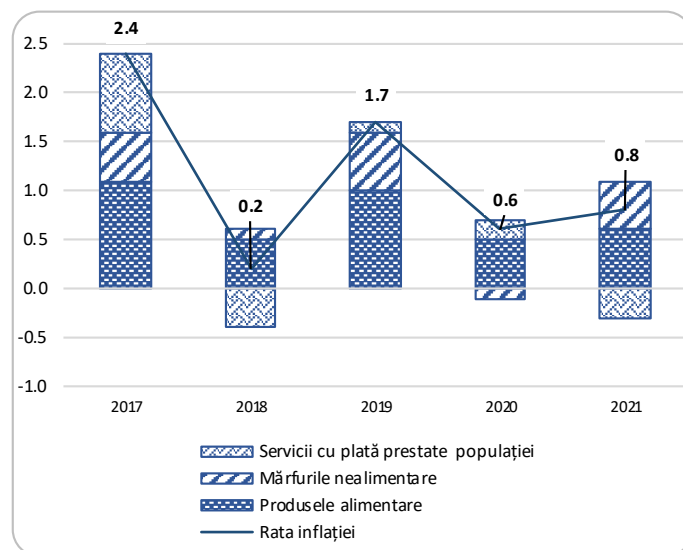
Inflația a fost determinată, în general, de creșterea prețurilor la produsele alimentare și mărfurile nealimentare.

Produsele alimentare: +0,6 p.p. din creșterea IPC general (inclusiv 0,4 p.p. revin legumelor).

Mărfurile nealimentare: +0,5 p. p. (inclusiv 0,4 p. p. revin combustibililor).

Tarifele la servicii: - 0,3 p.p. (inclusiv -0,3 p. p. revin tarifelor la energia electrică).

Figura 2.3. Contribuția principalelor componente la rata inflației, februarie față de decembrie a anului precedent (p.p.)

Sursă: Biroul Național de Statistică

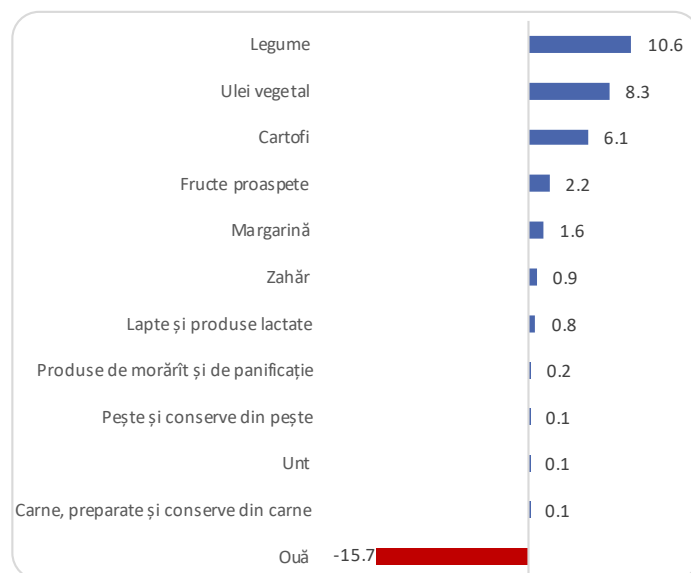
Prețurile la produsele alimentare s-au majorat cu 1,5% în februarie 2021 față de decembrie 2020.

↑ **prețurile la legume și fructe proaspete:** oferta limitată pe piață din cauza condițiilor climatice nefavorabile din anul precedent;

↑ **prețurile la ulei vegetal:** micșorarea volumului producției de floarea soarelui cu circa 40% în anul 2020

↓ **prețurile la ouă:** factor sezonier și micșorarea exportului de ouă (cu 40,7% în 2020).

Figura 2.4. Creșterea (+) /scaderea (-) prețurilor la principalele produse alimentare, februarie față de decembrie 2020, %

Sursă: Biroul Național de Statistică

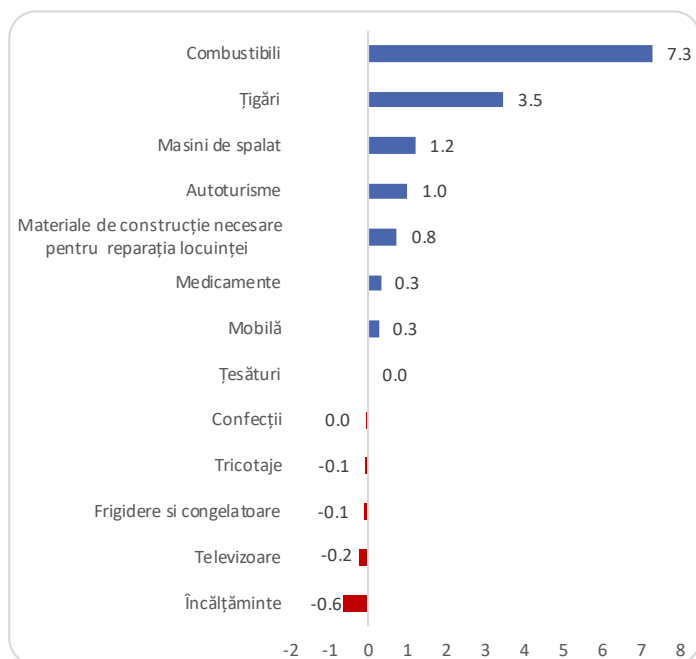
Prețurile la mărfurile nealimentare s-au majorat cu 1,4%.

↑ **prețurile la combustibil:** majorarea prețurilor internaționale pentru produse energetice și creșterea cererii.

Tarifele la serviciile prestate populației s-au micșorat cu 0,9%.

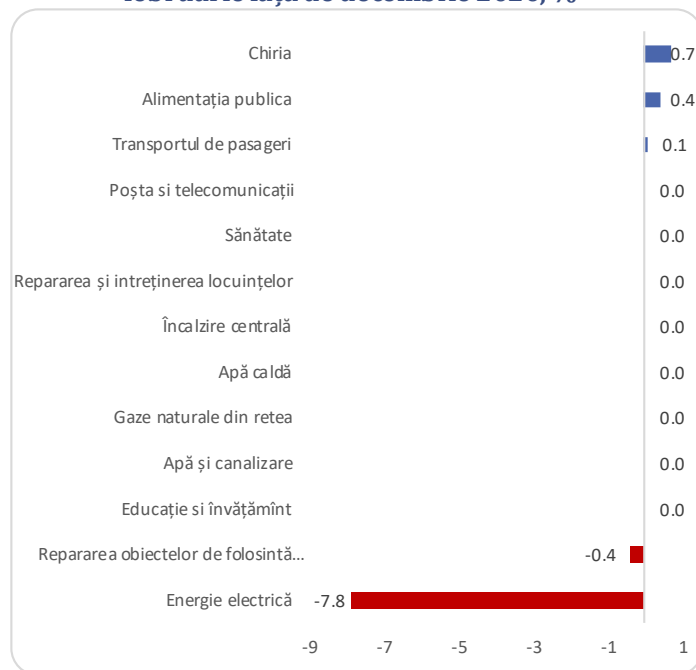
↓ **Tarifele la energia electrică:** micșorarea tarifelor de către ANRE începând cu 01.02.2021 (Hotărârile ANRE nr. 40, 41, 42 și 43 din 26.01.2021 (M.O. nr. 22-32/90 din 29.01.2021))

Figura 2.5. Creșterea (+) /scăderea (-) prețurilor la principalele mărfuri nealimentare, februarie față de decembrie 2020, %

Sursă: Biroul Național de Statistică

Figura 2.6. Creșterea (+) /scaderea (-) tarifulor la principalele servicii prestate populației, februarie față de decembrie 2020, %

Sursă: Biroul Național de Statistică

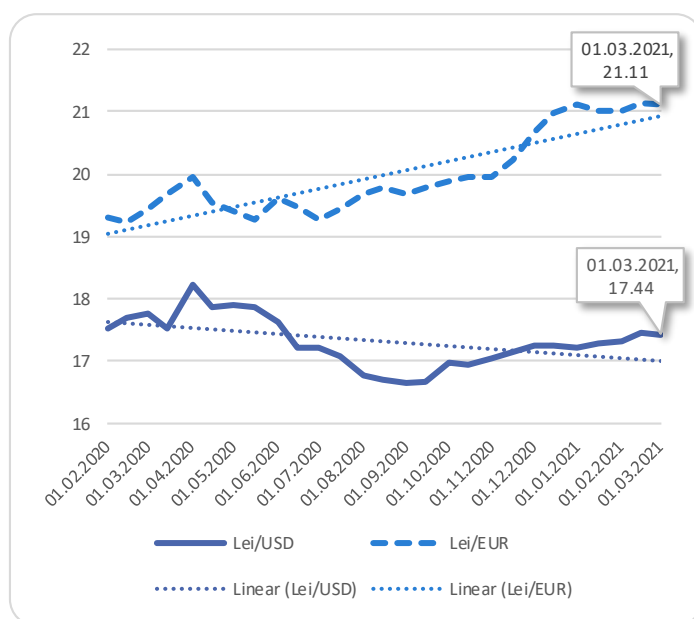
2.2. Cursul de schimb și piața valutară

De la începutul anului 2021 moneda națională a marcat o depreciere de 1,4% față de dolarul SUA în termeni nominali (de la 17,21 lei pentru 1 dolar american la 01.01.2021 pînă la 17,45 lei la 28.02.2021). Față de Euro leul moldovenesc s-a depreciat cu 1%.

Factorii de influență asupra cursului de schimb

- ↕ fluctuațiile dolarului SUA pe piețele valutare internaționale (a influențat cursul leului față de euro și alte valute);
- ↓ cererea de valută mai mare decât oferta pe piața valutară internă;
- ↓ intervențiile Băncii Naționale a Moldovei pe piața valutară internă sub formă de cumpărări de valută.

Figura 2.7. Evoluția cursului de schimb al monedei naționale față de dolarul SUA și Euro, Lei/USD, Lei/EUR

Sursă: Banca Națională a Moldovei

În lunile ianuarie-februarie 2021, cererea netă de valută din partea agenților economici a fost acoperită prin oferta netă de valută de la persoanele fizice în proporție de 94,2%.

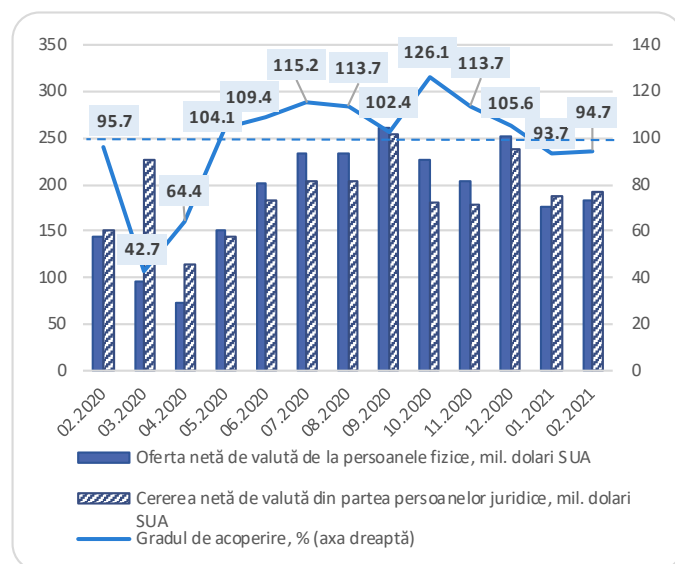
↑ **Oferta netă** de la persoanele fizice a constituit 357,7 mil. dolari și s-a majorat cu 13,3%.

↑ **Cererea netă** de valută din partea persoanelor juridice a constituit 379,8 mil. dolari și s-a majorat cu 16%.

Cererea de valută a depășit oferta a două luni consecutiv.

Totodată, BNM a intervenit prin procurări nete de valută în sumă de 3,1 mil. dolari pe piața interbancară locală.

Figura 2.8. Gradul de acoperire a cererii nete de valută străină din partea agenților economici prin oferta netă de valută străină de la persoanele fizice, %

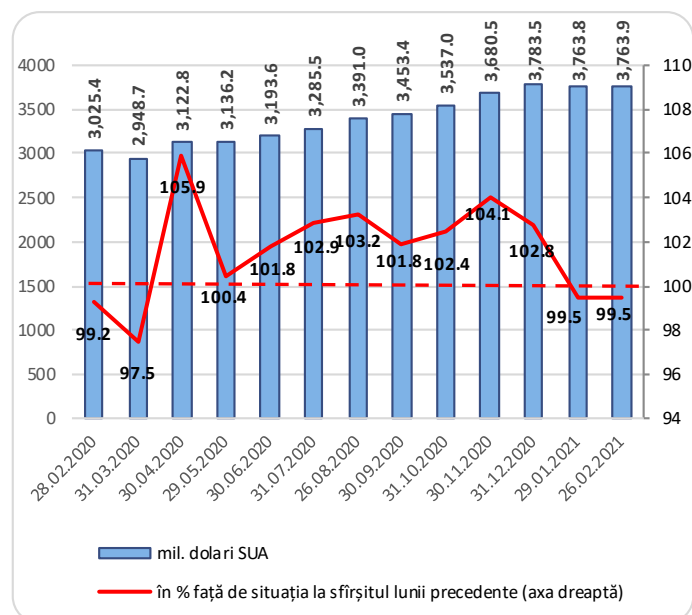
Sursă: Banca Națională a Moldovei

Stocul activelor valutare de rezervă ale BNM la 26.02.2021 a atins 3763,9 mil. dolari, micșorându-se cu 0,5% comparativ cu nivelul înregistrat la sfârșitul anului 2020 și majorându-se cu 24,4% - față de situația la 28.02.2020.

Factorii principali de modificare a stocului activelor valutare de rezervă:

- ↓ plățile aferente serviciului datoriei publice externe a Republicii Moldova (46,2 mil dolari);
- ↓ plățile Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova (13,2 mil dolari);
- ↓ deprecierea cursurilor de schimb ale valurilor componente ale rezervelor valutare în raport cu dolarul SUA în luna ianuarie (13,1 mil dolari);
- ↑ aprecierea cursurilor de schimb ale valurilor componente ale rezervelor valutare în raport cu dolarul SUA în luna februarie (21 mil dolari);
- ↑ înregistrarea creditelor și a granturilor în favoarea Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova pentru proiecte investiționale (11,1 mil dolari);

Figura 2.9. Activele oficiale de rezervă ale Băncii Naționale a Moldovei

Sursă: Banca Națională a Moldovei

2.3. Indicatorii monetari

Masa monetară M3 la sfârșitul lunii februarie 2021 a constituit 108,1 mild. lei și s-a majorat cu 19% comparativ cu situația similară din anul 2020.

Modificarea față de 28.02.2020:

- Bani în circulație: +34,1%
- Depozite la vedere: +26,5%
- Depozite la termen: +1,0%
- Depozite în valută străină: +14,4%

Figura 2.10. Structura Masei monetare M3

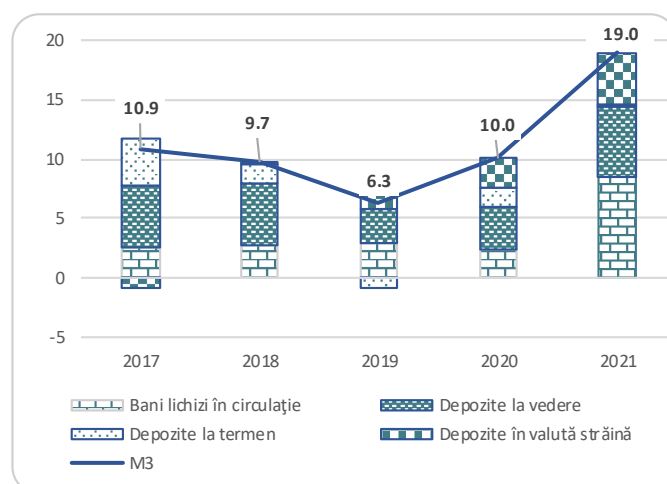
M3 108123.9MDL (100,0%)			
M2 76589.9 MDL (70,8%)		Depozite în valută	
M1 55839.2 MDL (51,6%)		Depozite la termen MDL	
M0	Depozite la vedere MDL	31534,1 mil. MDL (29,2%)	
Bani în circulație	25386,6 mil. MDL (23,5%)	20750,7mil. MDL (19,2%)	
30452,6 mil. MDL (28,1%)			

Sursă: Banca Națională a Moldovei

Contribuțiile la creșterea agregatului monetar M3:

- Bani lichizi în circulație: +8,5 p.p.
- Depozite la vedere: +5,9 p.p.
- Depozite la termen: +0,2 p.p.
- Depozite în valută străină: +4,4 p.p.

Figura 2.11. Contribuția la evoluția masei monetare M3, sfârșitul lunii februarie a anilor 2017-2021, p.p.

Sursă: Banca Națională a Moldovei

Soldul depozitelor la sfârșitul lunii februarie 2021 s-a majorat cu 13,9%, atingând un volum de 77,7 mild. lei.

Figura 2.12. Soldul depozitelor și ratele dobânzii (medii lunare) la sfârșitul lunii februarie 2017-2021

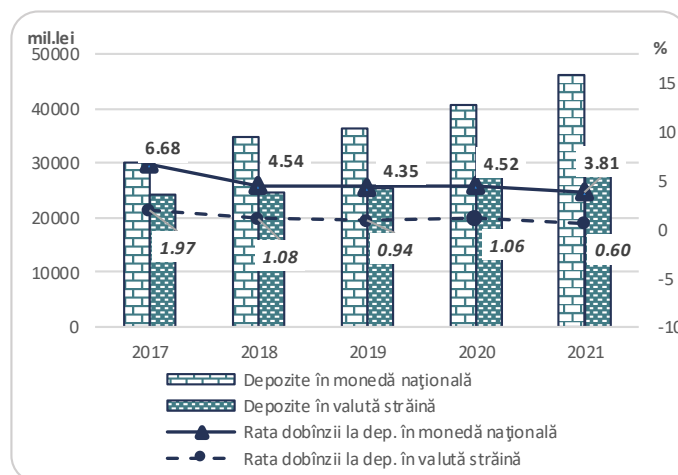
Soldul depozitelor în monedă națională:

(59,4% din volumul total)

- ↑ creștere cu 13,6% față de februarie 2020

Soldul depozitelor în valută străină:

- ↑ creștere cu 14,4% față de februarie 2020

Sursă: Banca Națională a Moldovei

În ianuarie-februarie 2021 au fost atrase depozite noi în valoare de 25,9 mild. lei, sau cu 12,8% mai puțin comparativ cu perioada respectivă a anului trecut.

Depozite noi atrase în lei:

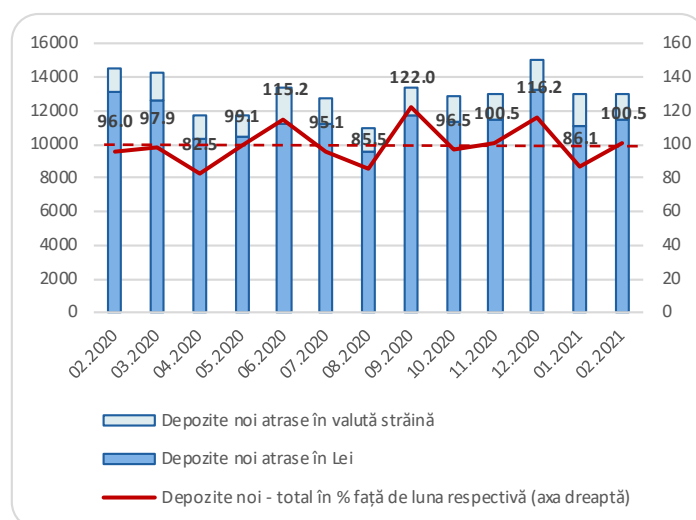
(87,2% din volumul total)

↓ diminuare cu 14,2%

Depozite noi atrase în valută străină

↓ diminuare cu 1,6%

Figura 2.13. Dinamica lunară a depozitelor noi atrase, mil. lei

Sursă: Banca Națională a Moldovei

Soldul creditelor în economie a marcat o creștere cu 9,3% față de nivelul înregistrat la sfârșitul lunii februarie 2020, constituind 48,8 mild. lei.

Soldul creditelor în monedă națională:

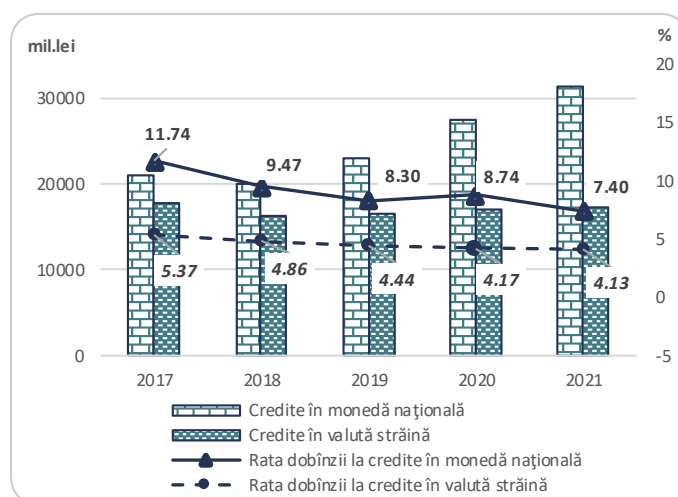
(64,3% din volumul total)

↑ creștere cu 13,8% față de februarie 2020

Soldul creditelor în valută străină:

↑ creștere cu 2% față de februarie 2020

Figura 2.14. Soldul creditelor și ratele dobânzii (medii lunare) la sfârșitul lunii februarie 2017-2021

Sursă: Banca Națională a Moldovei

În portofoliul de credite acordate cea mai mare pondere – 22,9% revine creditelor direcționate în sectorul comerț, apoi 17,7% – pentru procurarea/construcția imobilului, 16,6% – spre consum, 8,5% - agriculturii, 7,3% - industriei alimentare etc.

Cea mai mare creștere a fost înregistrată la creditele acordate agriculturii, volumul cărora s-a majorat față de decembrie 2019 cu 32,5%, fapt care se explică cel mai probabil prin implementarea Programului de subvenționare a dobânzilor la creditele bancare contractate în perioada 01.05.2020 – 31.12.2020 în cadrul măsurilor bugetar-fiscale pentru susținerea sectorului agricol afectat de calamitățile naturale.

Gradul de acoperire a creditelor prin depozite a fost la nivel de 159,1%. Aceasta indică faptul că există resurse pentru intensificarea creditării, iar băncile comerciale au lichiditatea necesară pentru finanțarea economiei.

În primele 2 luni 2021 au fost acordate credite noi în valoare de 4,8 mild. lei, sau cu 3,8% mai mult comparativ cu perioada respectivă a anului trecut

Credite noi acordate în lei:

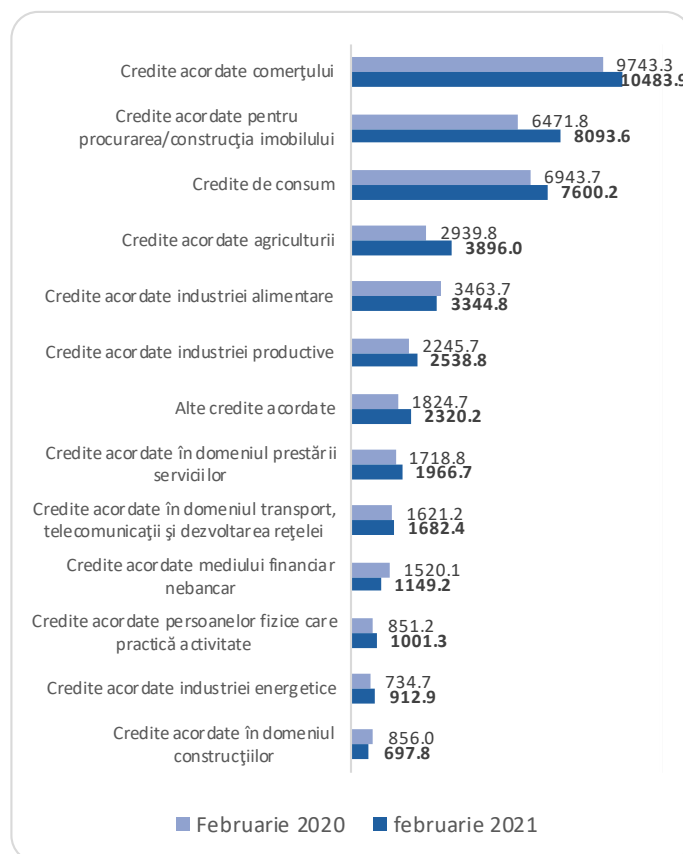
(70,5% din volumul total)

↑ majorare cu 6,8%

Credite noi acordate în valută străină

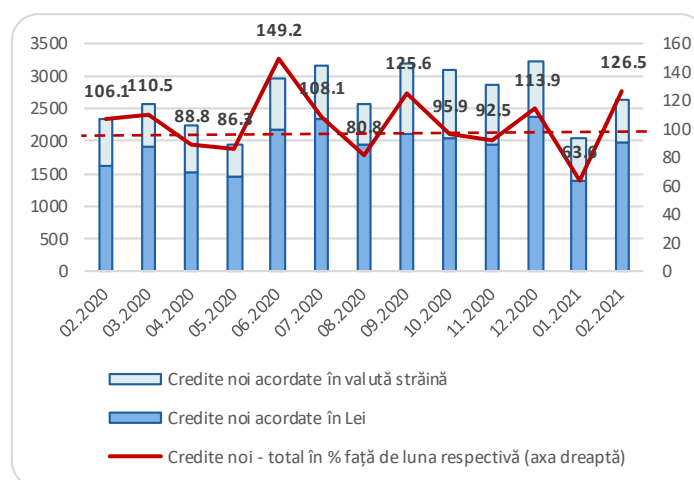
↓ diminuare cu 4,5%

Figura 2.15. Portofoliul de credite pe sectorul bancar al Republicii Moldova la sfârșitul lunii februarie 2020 - 2021, mil. lei

Sursă: Banca Națională a Moldovei

Figura 2.16. Dinamica lunară a creditelor noi acordate după tip de valută, mil. lei

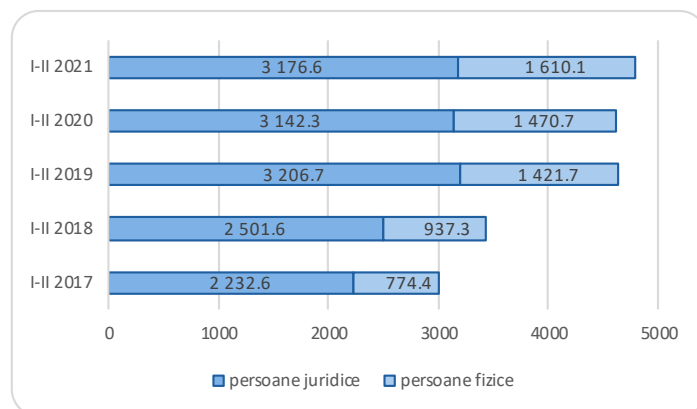

Sursă: Banca Națională a Moldovei

Figura 2.17. Creditele noi acordate după tip de utilizatori, mil. lei

Ponderea majoră a creditelor noi – 66,4% din volum total a fost acordată persoanelor juridice, volumul cărora s-a majorat cu 1,1% față de primele 2 luni 2020.

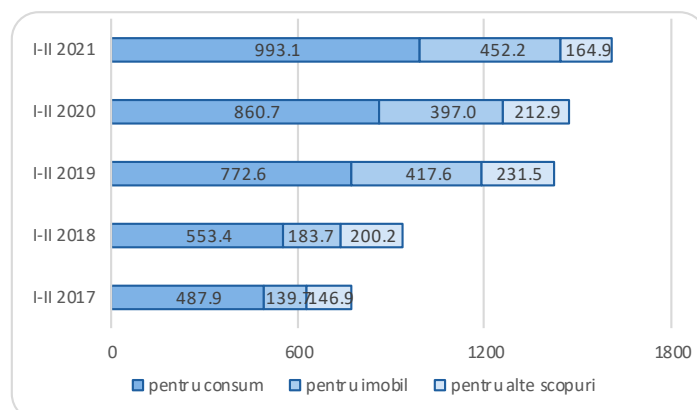
Concomitent, volumul creditelor noi acordate persoanelor fizice a crescut cu 9,5%.

Sursă: Banca Națională a Moldovei

Figura 2.18. Creditele noi acordate persoanelor fizice, mil. lei

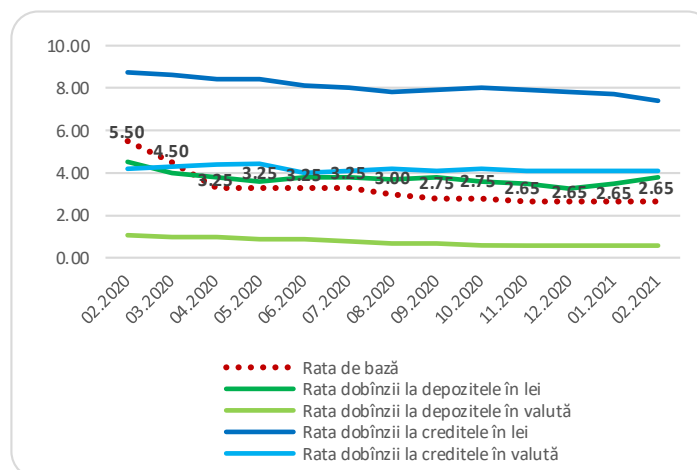
În cadrul creditelor acordate persoanelor fizice, cea mai mare pondere revine creditelor pentru consum – 61,7%, fiind urmată de creditele pentru imobil – 28,1%, și pentru alte scopuri – 10,2%.

Sursă: Banca Națională a Moldovei

Figura 2.19. Evoluția ratei de bază și a ratelor dobânzii la depozite și credite, %

În scopul atenuării impactului efectelor generate de pandemia COVID-19, BNM a întreprins unele măsuri de relaxare a politicii monetare. Astfel, la data de 06.11.2020 a fost **diminuată rata de bază de la 2,75% până la 2,65%**. Concomitent, a fost majorată norma rezervelor obligatorii din mijloacele atrase în valută liber convertibilă până la 30%.

Sursă: Banca Națională a Moldovei

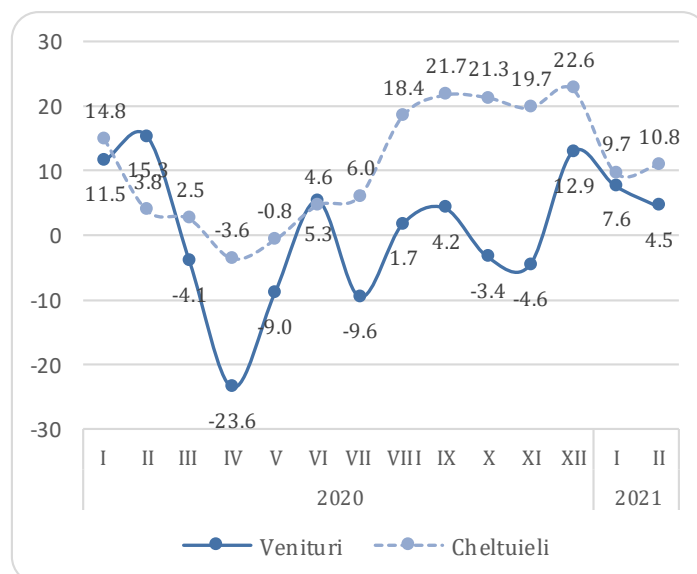
3. Finanțe publice

3.1. Bugetul public național

În primele două luni ale anului curent la Bugetul public național au fost încasate venituri în valoare de 10 142,5 mil.lei, ceea ce reprezintă o creștere de 6% față de perioada similară din anul precedent. Totodată, au fost realizate cheltuieli în sumă de 11 116,7 mil.lei, cu 10,3% mai mult.

În rezultat, deficitul bugetar a atins -974,2 mil.lei, comparativ cu -515,1 mil.lei în ianuarie-februarie 2020.

Figura 3.1. Evoluția lunară a veniturilor și cheltuielilor bugetare în anii 2020-2021

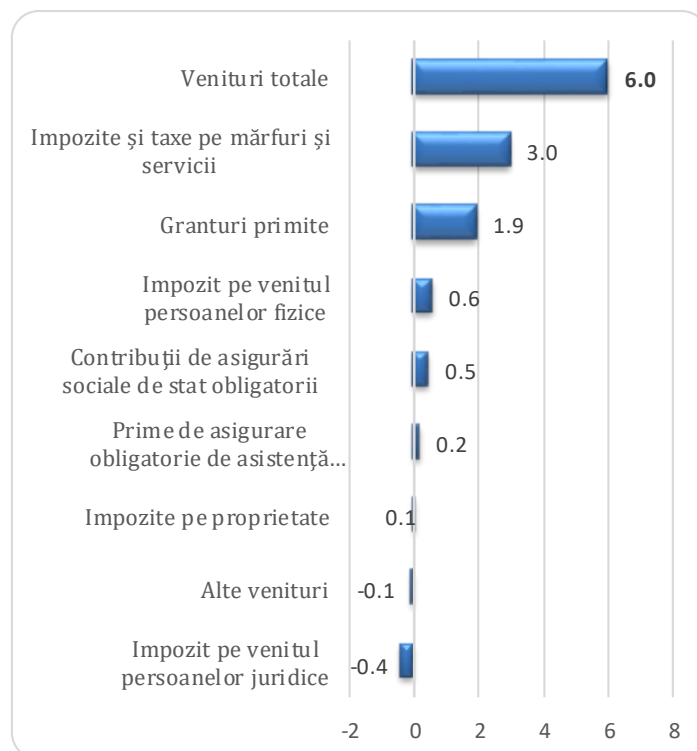
Sursă: Ministerul Finanțelor

Relansarea treptată a consumului intern a determinat încasări mai mari din impozite și taxe pe mărfuri și servicii. Veniturile din TVA la mărfurile produse și serviciile prestate pe teritoriul Republicii Moldova au fost în creștere cu 7,2% și la mărfurile importate – cu 3,9%. Totodată, s-au majorat și încasările din Accize – cu 18%, inclusiv ca rezultat al majorărilor cotelor accizelor la anumite produse. În rezultat, creșterile înregistrate la această grupă de venituri au generat cea mai mare contribuție la evoluția veniturilor publice – 3%.

În primele două luni ale anului curent au fost primite granturi din partea organizațiilor internaționale pentru realizarea proiectelor investiționale în volum de 216,7 mil.lei, care este incomparabil cu nivelul din aceeași perioadă din 2020 – 31,1 mil.lei, ceea ce a influențat creșterea veniturilor BPN cu 1,9%.

Contribuție pozitivă a avut și veniturile din impozitele pe venitul persoanelor fizice – 0,6%, care se datorează în mare parte modificărilor operate la impozitarea persoanelor fizice, precum și majorărilor salariale. Respectiv, încasările din contribuții și prime de

Figura 3.2. Contribuția componentelor la creșterea veniturilor bugetare (%), ianuarie-februarie 2021

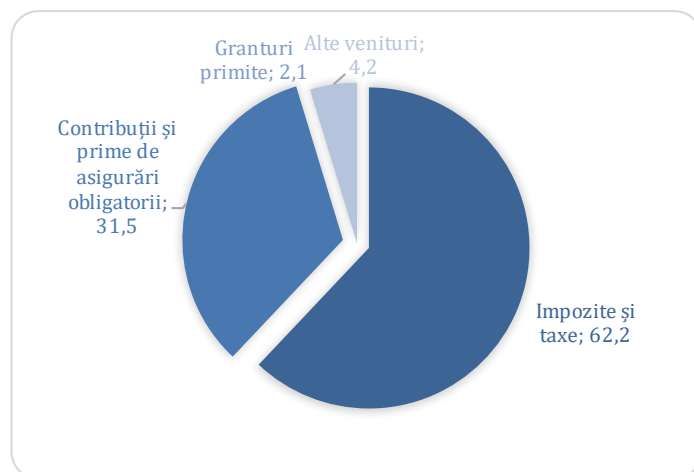

Sursă: Ministerul Finanțelor

asigurări obligatorii s-au majorat cu 2% și au avut o contribuție de 0,6% la veniturile BPN.

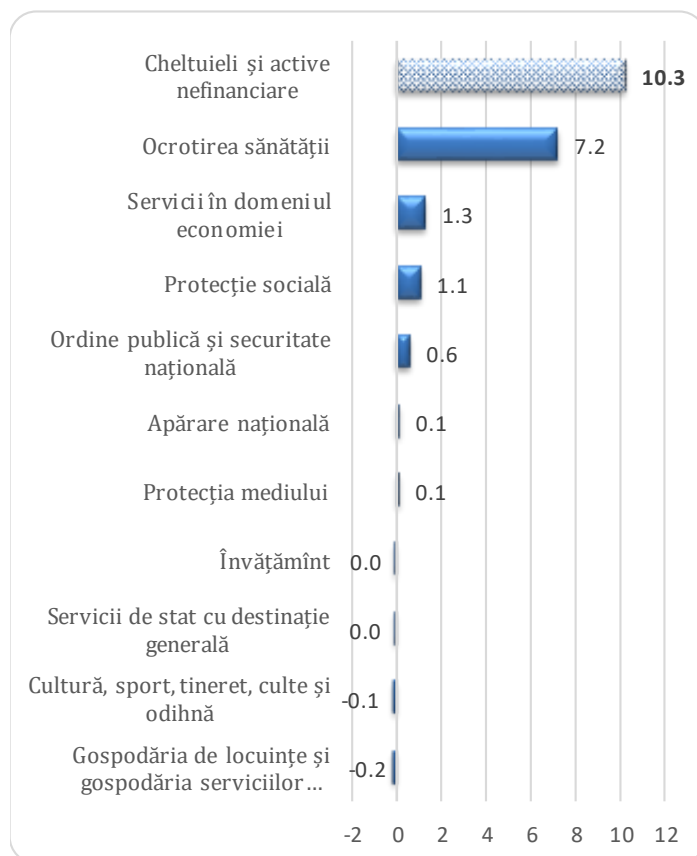
Diminuări au fost înregistrate la veniturile încasate din impozitele pe venitul persoanelor juridice (-7,5%). Acest fapt se datorează cel mai probabil persistenței efectelor crizei pandemice, care continuă să se răsfrângă asupra activității agenților economici, și au generat un impact de -0,4% la evoluția veniturilor publice totale în primele două luni.

Figura 3.3. Structura veniturilor bugetare (%)

Sursă: Ministerul Finanțelor

Figura 3.4. Contribuția componentelor la creșterea cheltuielilor (%), ianuarie-februarie 2021

Sursă: Ministerul Finanțelor

Măsurile de contracarare a pandemiei continuă să genereze costuri mari. Rămân prioritare cheltuielile privind ocrotirea sănătății populației în contextul răspândirii pandemiei, care au generat cel mai mare impact asupra cheltuielilor bugetare totale (conform clasificăției funcționale) – 7,2%. Totodată, au fost diminuate cheltuielile pentru activități culturale, gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale etc.

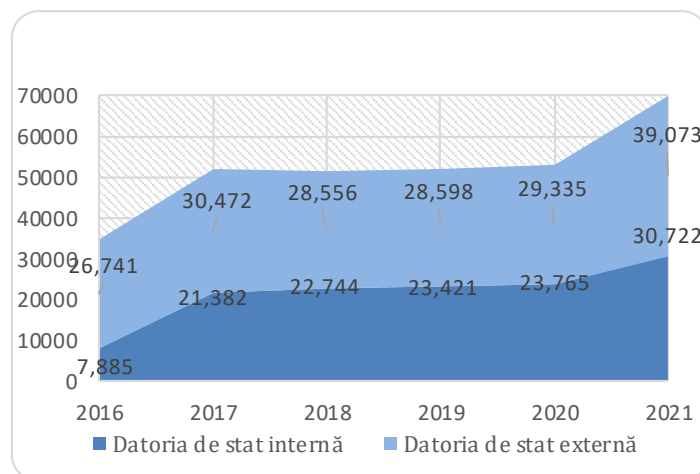
Totodată, conform clasificăției economice, se atestă creșteri de cheltuieli pentru procurarea bunurilor și serviciilor - cu 33,9%, cu o contribuție de 5,6% la creșterea cheltuielilor totale, cheltuielile de personal cu 8,7% și 2,3% contribuție, pentru investiții capitale - de circa 2 ori și o contribuție de 1,5% etc.

3.2. Datoria de stat administrată de Guvern

Pentru acoperirea cheltuielilor bugetare în contextul pandemiei, Guvernul a apelat la împrumuturi interne și externe, fapt ce a majorat nivelul de îndatorare a țării, care se menține și în anul curent.

Conform datelor de la sfârșitul lunii februarie 2021, datoria de stat administrată de Guvern a atins nivelul de 69,8 mild. lei. Datoria internă, care deține ponderea 44% în valoarea totală a datoriei de stat, a însumat 30,7 mild. lei și a crescut cu 29,3% față de aceeași situație din anul precedent. Datoria de stat externă, având o pondere de 56% în total, a însumat 39,1 mild. lei și s-a majorat cu 33,2%.

Figura 3.5. Datoria de stat la data de 28 februarie a anilor 2016 -2021, mil. lei

Sursă: Ministerul Finanțelor

Datoria de stat internă s-a majorat din contul emisiunii mai mari a valorilor mobiliare de stat (VMS) pe piața primară.

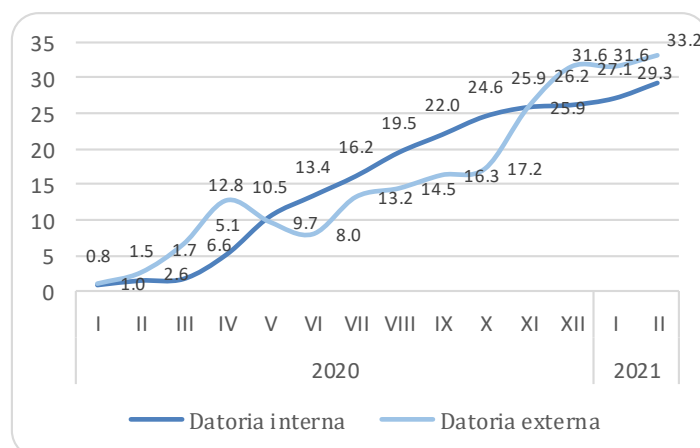
S-a accentuat interesul investitorilor față de VMS emise pe 182 zile, ponderea cărora s-a majorat de la 20,8% la 29,1% și 364 zile (de la 47% la 50,7%). Totodată, s-a diminuat ponderea VMS emise pe 2 ani de la 12% la 4,6%, emise pe 3 ani – de la 9,6% la 5,3%.

⇒ Rata medie a dobânzii la VMS a scăzut de la 5,43% până la 4,95%.

⇒ Investitorii din sectorul bancar domină piața VMS, cu 83,5%.

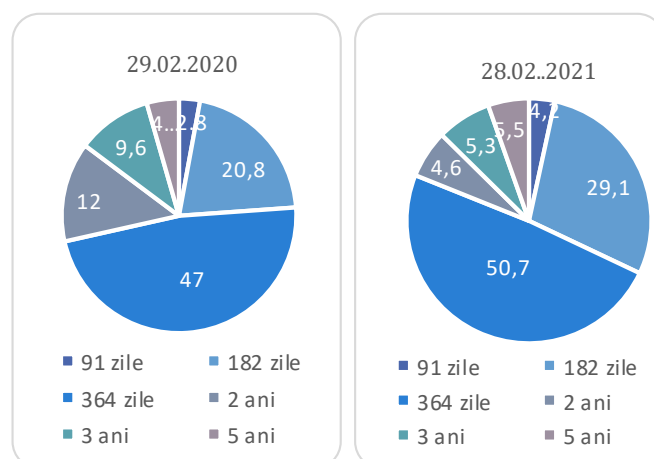
Datoria de stat externă administrată de Guvern a însumat 2238,5 mil. dolari și a înregistrat creștere de 35,6%. Factorul principal al majorării nivelului de îndatorare a țării sunt intrările de surse externe de finanțare, care au constituit 27 mil.dolari în ianuarie-februarie 2021.

Figura 3.6. Evoluția lunară a datoriei de stat internă și externă (%), anii 2020-2021

Sursă: Ministerul Finanțelor

Figura 3.7. Structura VMS pe maturități, %

Sursă: Ministerul Finanțelor

4. Sectorul extern

4.1. Balanța de plăți externe

Criza internațională determinată de răspândirea pandemiei a avut un impact profund asupra economiei Moldovei, ceea ce s-a reflectat în indicatorii balanței de plăți. Diminuarea cererii interne a determinat micșorarea deficitului contului curent cu circa 28,9% în anul 2020. Drept urmare, **necesarul de finanțare externă a țării raportat la PIB s-a diminuat până la 7,2%, față de 9,8% în anul 2019.**

Totodată, sistarea activității economice și perspectivele incerte cu privire la viitor au influențat negativ activitatea investițională și, astfel, în perioada de referință intrările de investiții străine directe în economia națională au fost neesențiale. În aceste condiții, la finanțarea deficitului contului curent cel mai mult au contribuit intrările nete de capital sub formă de împrumuturi, credite comerciale și avansuri.

Contul curent și contul de capital

Deficitul contului curent s-a diminuat esențial, constituind 6,7% în raport cu PIB. Deficitul contului curent a înregistrat 795,7 mil. dolari, micșorându-se cu circa 28,9% comparativ cu anul 2019. Principalele componente ale contului curent:

Soldul comercial cu bunuri: -3075,8 mil. dolari (-7,1%).

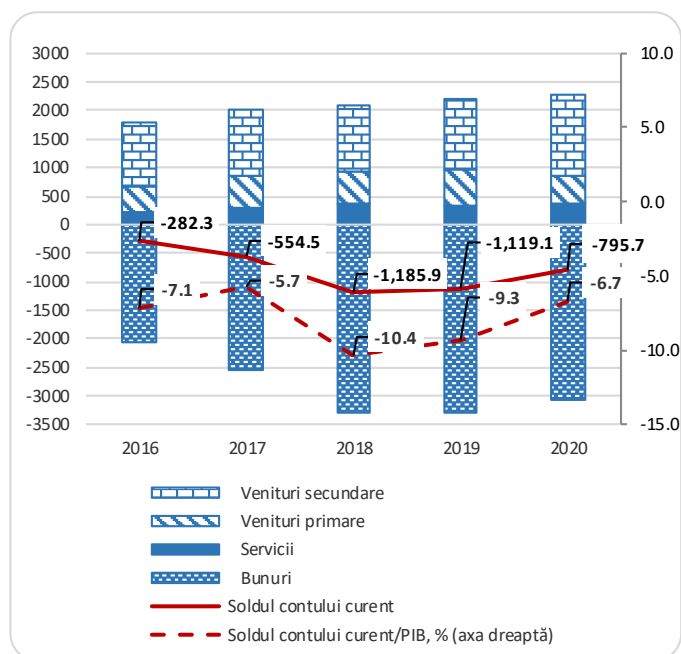
Soldul comercial cu servicii: 388,4 mil. dolari (+10,8%).

Soldul veniturilor primare: 472,7 mil. dolari (-23,9%).

Soldul veniturilor secundare: 1419,0 mil. dolari (+16,2%).

Diminuarea cererii externe și interne, perturbarea lanțurilor valorice globale, condiționate de situația epidemiologică, au determinat activitatea comercială pasivă. Prin urmare, contul curent s-a ameliorat, în general, datorită scăderii considerabile a deficitului comercial cu bunuri.

Figura 4.1. Principalele componente ale contului curent, mil. dolari SUA

Sursă: Banca Națională a Moldovei

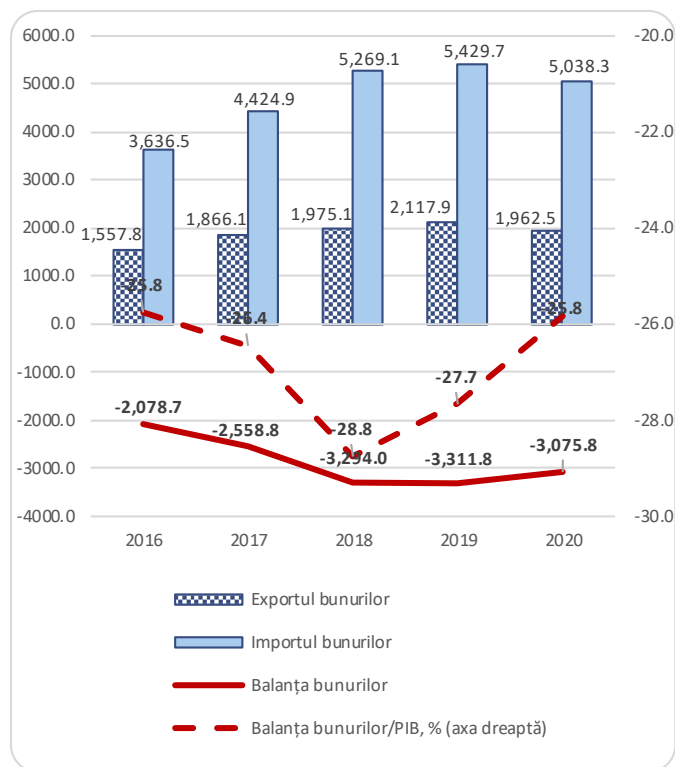
Figura 4.2. Comerțul internațional cu bunuri, mil. dolari

Exporturile de bunuri au constituit 1962,5 mil. dolari (-7,3%) și au fost determinate în general de:

- ↓ scăderea cererii externe în țările partenere afectate de COVID-19;
- ↓ restrângerea activității ZEL urmare măsurilor de protecție a sănătății și de prevenire a răspândirii infecției de coronavirus;
- ↓ condițiile climatice nefavorabile și diminuarea suprafețelor însămânțate care au condiționat reducerea roadei la grâu, mere, struguri și la alte culturi agricole destinate exportului;
- ↑ majorarea prețurilor internaționale la bunurile exportate.

Importurile de bunuri au constituit 5038,3 mil. dolari (-7,2%), fiind determinate de:

- ↓ cererea internă pentru bunurile importate;
- ↓ micșorarea prețurilor internaționale la bunurile importate, în special la produsele minerale în perioada ianuarie-aprilie 2020.

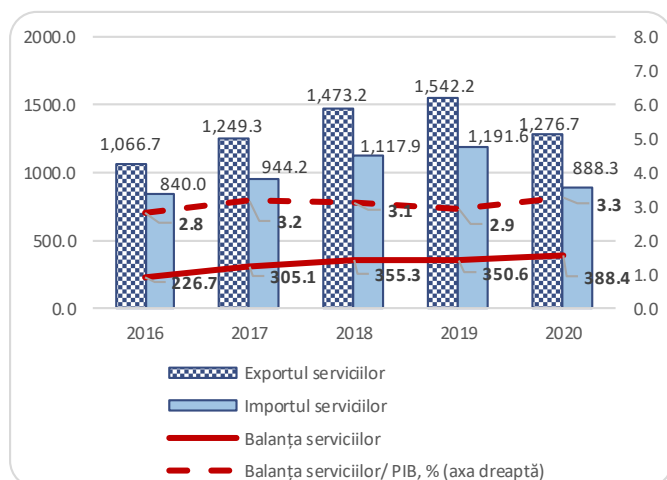
Sursă: Banca Națională a Moldovei

Exportul serviciilor s-a micșorat cu 17,2%, în general, datorită descreșterii serviciilor de transport (-38,4%), serviciilor de prelucrare a materiei prime (-13,4%) și de călătorii (-20,3%).

Concomitent, serviciile de telecomunicații, informatică și informații au înregistrat o creștere de 16,8%, datorită serviciilor de informatică (+27,8%). De asemenea, creșteri au fost înregistrate la serviciile de cercetare și dezvoltare (+5%).

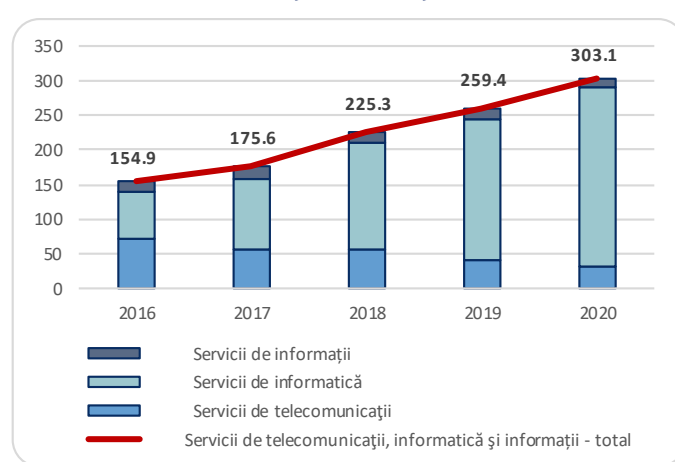
Importul serviciilor s-a micșorat cu 25,5%. În cadrul acestora s-au diminuat importurile serviciilor de transport (-27,7%), călătorii (-28,4%). Totodată, au crescut serviciile de construcții cu 30,9%.

Figura 4.3. Comerțul internațional cu servicii, mil. dolari

Sursă: Banca Națională a Moldovei

Figura 4.4. Exportul serviciilor de telecomunicații, informatică și informații, mil. dolari

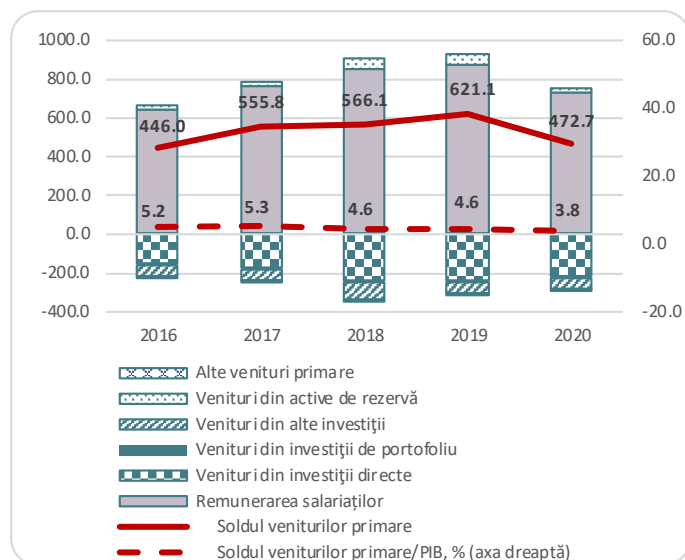

Sursă: Banca Națională a Moldovei

Soldul pozitiv al balanței **veniturilor primare** s-a micșorat cu 23,9% comparativ cu anul 2019, datorită reducerii intrărilor veniturilor aferente remunerării salariaților cu 14,6%.

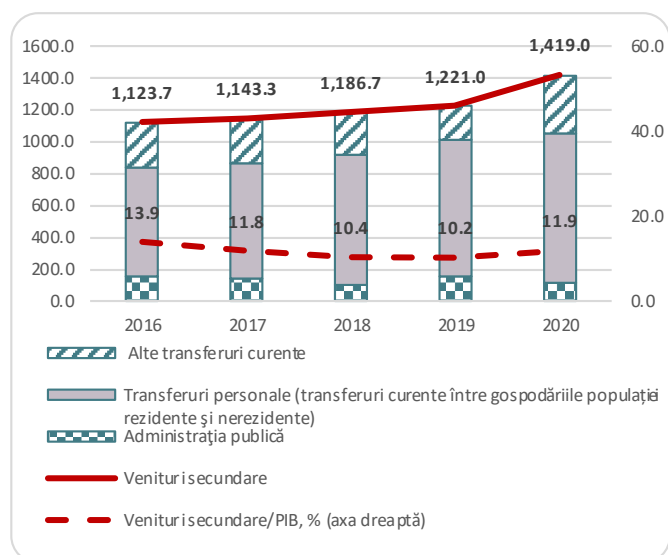
De asemenea, s-au diminuat substanțial plățile sub formă de dividende achitate investitorilor străini cu 8,1%.

Figura 4.5. Veniturile primare nete, mil. dolari

Sursă: Banca Națională a Moldovei

Figura 4.6. Veniturile secundare nete, mil. dolari

Sursă: Banca Națională a Moldovei

Veniturile secundare nete au înregistrat un excedent în valoare de 1419 mil. dolari, (+16,2%).

Această situație s-a datorat creșterii volumului transferurilor personale primite din exterior în mărime de 1056,9 mil. dolari (+11,3%).

Totodată, volumul asistenței tehnice și granturilor, primite de toate sectoarele în cadrul cooperării internaționale s-a diminuat cu 10%, constituind 178,4 mil. dolari.

Contul de capital a înregistrat un sold negativ de 61,1 mil. dolari (+22,5%), ceea ce reprezintă ieșiri de capital.

Valoarea granturilor aferente proiectelor investiționale primite din exterior de administrația publică a constituit 11,5 mil. dolari (-45,1%), în timp ce ieșirile nete înregistrate la sectorul privat au însumat 72,6 mil. dolari (+2,5%).

Drept rezultat al tranzacțiilor curente și de capital, **necesarul net de finanțare externă** a constituit 856,8 mil. dolari (7,2% în raport cu PIB).

Contul financiar

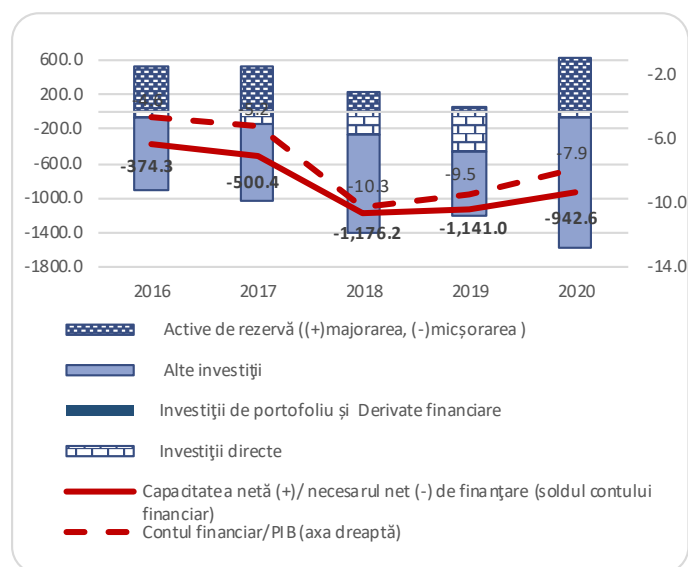
Contul financiar a înregistrat intrări nete de capital, necesare pentru finanțarea deficitului contului curent, în mărime de 942,6 mil. dolari. Acumularea netă a pasivelor a însumat 714,9 mil. dolari, în timp ce activele financiare nete s-au micșorat cu 227,7 mil. dolari.

Sursa principală de finanțare a deficitului contului curent o constituie activele sub formă de numerar și depozite, care au înregistrat scăderi considerabile cu 864,9 mil. dolari. De asemenea, la finanțarea deficitului de cont curent au contribuit într-o mare măsură împrumuturile externe.

Principalele componente ale contului financiar:

- Investiții străine directe: -66,4 mil. dolari (de 7 ori mai puțin comparativ cu anul 2019)
- Investiții de portofoliu: 0,9 mil. dolari (de 5,5 ori mai puțin)
- Derivate financiare: -0,4 mil. dolari (comparativ cu 0,3 mil. dolari în anul 2019)
- Alte investiții: -1514,1 mil. dolari (de 2 ori mai mult)
- Active de rezervă: 637,4 mil. dolari (de 10 ori mai mult)

Figura 4.7. Contul financiar, mil. dolari

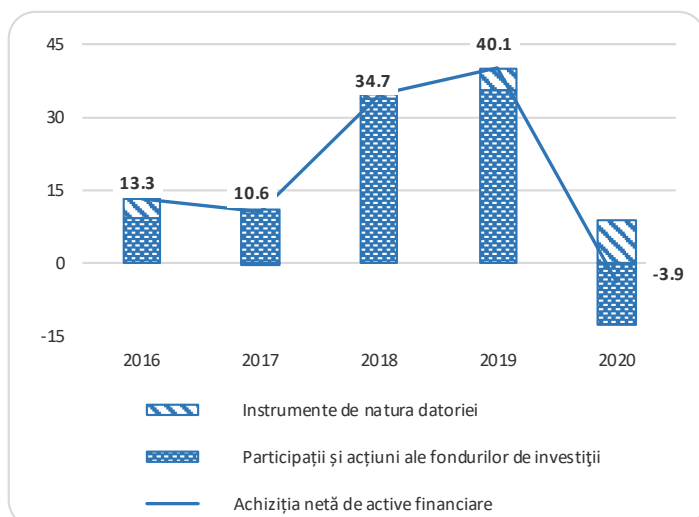
Notă: (+) ieșiri nete de capital, (-) intrări nete de capital

Sursă: Banca Națională a Moldovei

Intrările capitalului sub formă de investiții străine directe au înregistrat cea mai mică valoare din ultimii 12 ani.

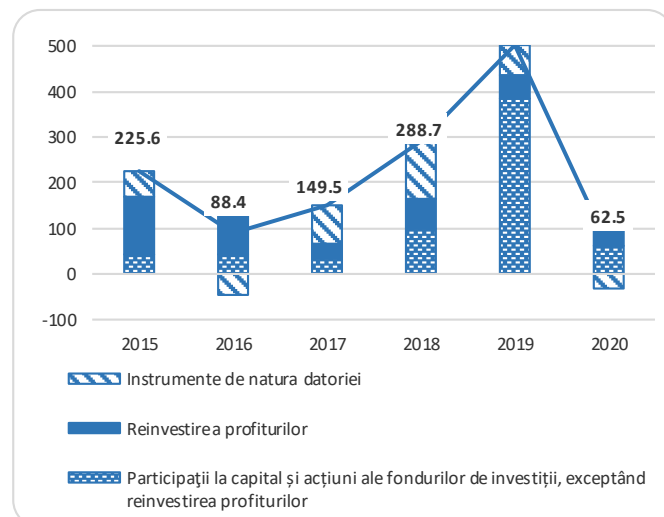
Investițiile directe au înregistrat intrări nete în valoare de 66,4 mil. dolari (de 7 ori mai puțin față de anul 2019), ca urmare a creșterii nete de pasive cu 62,5 mil. dolari, în timp ce activele nete s-au micșorat cu 3,9 mil. dolari.

Figura 4.8. Achiziția netă de active financiare a investițiilor directe pe instrumente, mil. dolari

Sursă: Banca Națională a Moldovei

Figura 4.9. Acumularea netă de pasive a investițiilor directe pe instrumente, mil. dolari

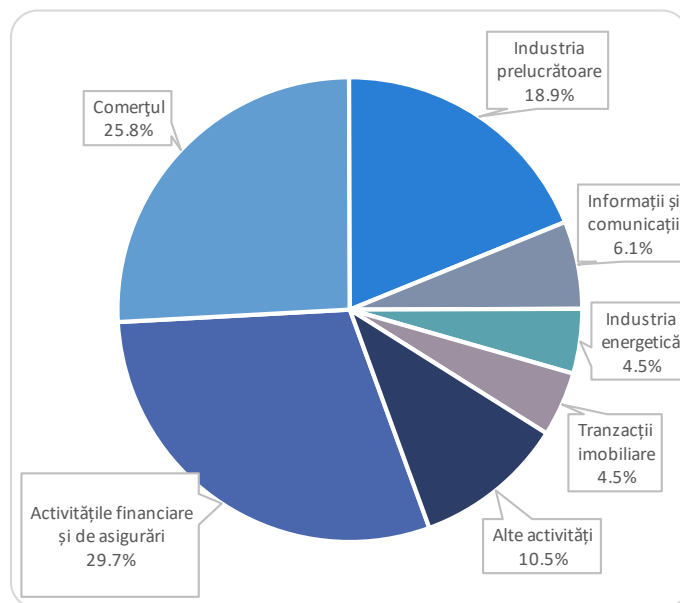
Sursă: Banca Națională a Moldovei

Stocul total de pasive sub formă de investiții directe acumulat la 31.12.2020 a fost evaluat la 4851,4 mil. dolari (în creștere cu 2,5% față de 31.12.2019), din care participațiile la capital dețin o pondere de 60,4%, împrumuturile de datorie – 39,6%.

În distribuția geografică a capitalului acumulat, investitorilor din țările UE le-au revenit ponderea majoră – 82,2%, celor din țările CSI – 5,5%, altor țări – 12,3%. Principalii investitori străini în Moldova sunt originari din Cipru, Olanda, România, Franța, Rusia, Austria, Marea Britanie etc.

Principalele activități economice care au beneficiat de ISD sunt activitățile financiare și de asigurări (29,7%), comerțul (25,8%) și industria prelucrătoare (18,9% din stocul total de pasive a investițiilor directe sub formă de capital propriu). Alte activități care au atras investitori străini au fost informații și comunicații (6,1%), industria energetică (4,5%), tranzacții imobiliare (4,5%).

Figura 4.10. Structura ISD pe activități economice (capital propriu) la 31.12.2020, %

Sursă: Banca Națională a Moldovei

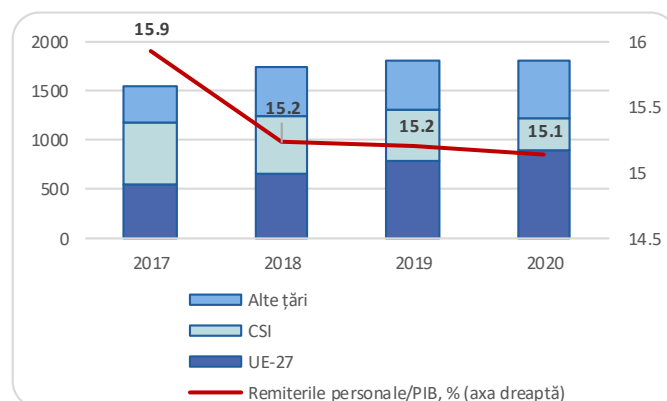
Activele oficiale de rezervă s-au majorat pe parcursul anului 2020 cu 637,4 mil. dolari, astfel contribuind pozitiv la modificarea totală a activelor țării.

Remiterile personale¹

Conform datelor statisticii Balanței de plăți, în anul 2020 volumul remiterilor personale primite de rezidenții Republicii Moldova a constituit 1810,4 mil. dolari (15,2% în raport cu PIB), fiind în diminuare cu 0,4% față de anul 2019.

Micșorarea remiterilor personale a fost determinată, totalmente, de reducerea fluxurilor din țările CSI de 33,8% față de anul 2019. Concomitent, fluxurile din UE și alte țări, au înregistrat o creștere respectiv, cu 11,9% și 14,3%.

Figura 4.11. Remiterile personale primite de rezidenții Republicii Moldova din străinătate, mil. dolari

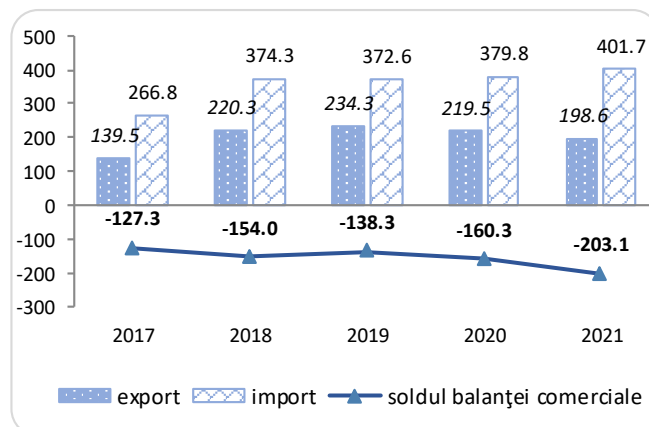
Sursă: Banca Națională a Moldovei

¹ Remiterile personale reprezintă un articol suplimentar la Balanța de plăți și reflectă valoarea remunerării nete a salariaților (excluzând cheltuielile lucrătorilor suportate în țara de prestare a muncii și unele taxe și impozite achitate de rezidenți peste hotare), a transferurilor personale și a celor de capital între gospodăriile casnice, indiferent de sursa de proveniență a acestora.

4.2. Comerț internațional cu bunuri

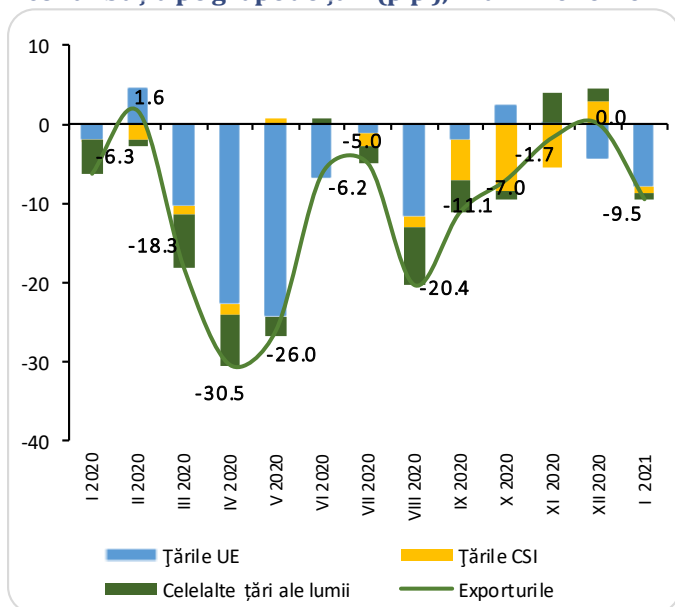
Valoarea totală a comerțului internațional cu bunuri în luna ianuarie 2021 a fost de 600,3 mil. dolari, înregistrând o creștere ușoară de 0,2% față de luna ianuarie 2020, exportul înregistrând o scădere cu 20,9 mil. dolari (-9,5%), iar importul – o creștere cu 21,9 mil. dolari (+5,8%). În aceste condiții, deficitul balanței comerciale a crescut cu 26,6%, de la nivelul de -160,3 mil. dolari (ianuarie 2020) la -203,1 mil. dolari (ianuarie 2021).

Figura 4.12. Evoluția comerțului internațional cu bunuri (ianuarie, 2017-2021)

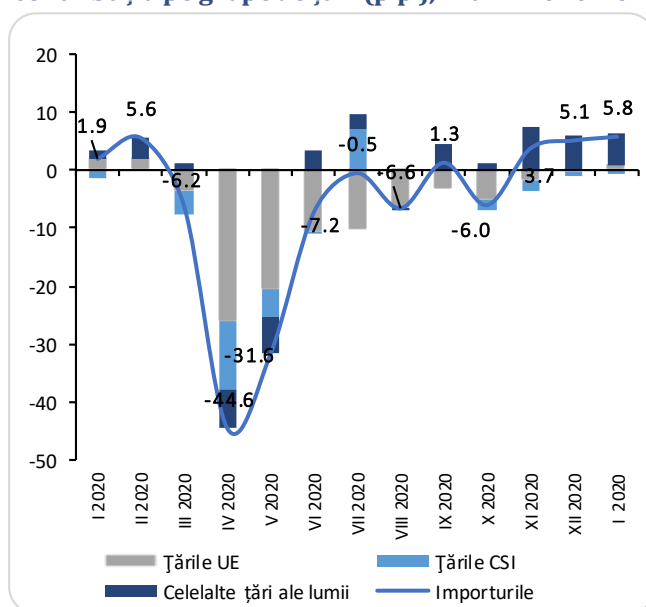
Sursă: Biroul Național de Statistică

Figura 4.13. Evoluția lunară a exporturilor (%) și contribuția pe grupe de țări (p.p.), în anii 2020-2021

Sursă: Biroul Național de Statistică

Figura 4.14. Evoluția lunară a importurilor (%) și contribuția pe grupe de țări (p.p.), în anii 2020-2021

Sursă: Biroul Național de Statistică

Factorii de influență:

- atenuarea treptată a impactului negativ al pandemiei COVID;
- reducerea cererii externe din partea principalilor parteneri comerciali (România, Italia, Germania, Federația Rusă, Turcia etc.);
- deficitul de producție agricolă ca rezultat al condițiilor meteorologice nefavorabile din anul 2020.

4.2.1. Export

S-au diminuat exporturile spre toate grupurile de țări

Principala destinație a exporturilor RM rămân **țările Uniunii Europene**, cu o pondere de 65,7%. Livrările de mărfuri către această grupă de state au înregistrat o scădere de 11,9% și au contribuit negativ la dinamica exporturilor cu 8 p.p. S-au diminuat exporturile de *Semințe și fructe oleaginoase* de circa 3 ori, *Legume și fructe* - cu circa 39%, *Cereale și preparate pe bază de cereale* - cu circa 38% etc. Concomitent, s-a majorat exportul de *Mobilă și părțile ei* - cu circa 12%, *Îmbrăcăminte și accesorii* - cu circa 5%, *Mașini și aparate electrice* - cu circa 3% etc

Țările CSI - pondere de 13,4%, în diminuare cu 6,5%. Au scăzut exporturile de *Legume și fructe* cu 13%, *Băuturi* - cu circa 11% etc. Exportul de *Produse medicinale și farmaceutice*, cu o pondere de circa 16% din exporturi spre CSI, a sporit cu circa 36%. S-a majorat de 6,3 ori exportul de *Petrol, produse petroliere*, astfel, ponderea acestuia în exporturi CSI a constituit circa 10%.

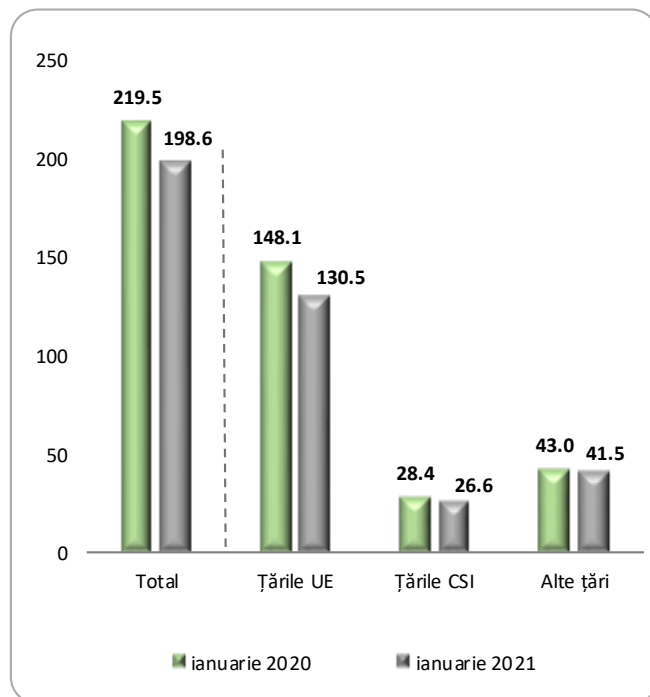
Celelalte țări ale lumii - exporturile către această grupă de țări au constituit 20,9% din total și s-au diminuat cu 4,0%.

Top 10 țări - principali parteneri comerciali ai RM au absorbit circa 78% din exporturi

România rămâne a fi unul din principalii parteneri comerciali ai RM. Exporturile spre această țară s-au diminuat cu 4,3%. De asemenea, au scăzut livrările spre Italia - de circa 2,1 ori, Ucraina - de 1,7 ori, Polonia - cu circa 22%_etc.

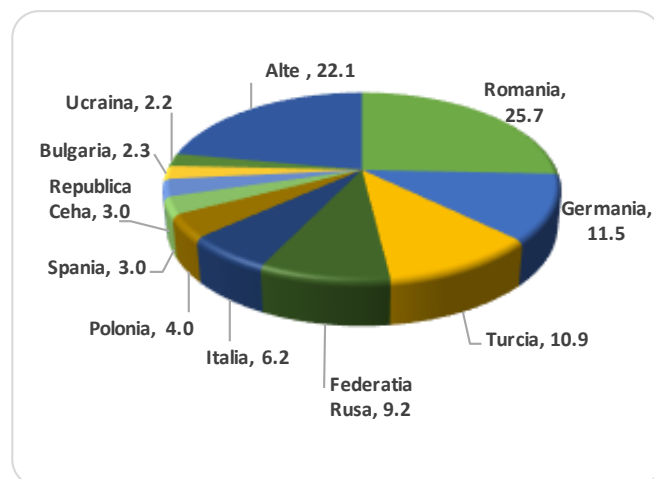
În același timp, au crescut livrările spre Spania - de circa 7,5 ori, Olanda - cu circa 37%, Turcia - cu circa 29%, Federația Rusă - cu circa 19% etc.

Figura 4.15. Exporturile de bunuri pe grupe de țări, mil. dolari

Sursă: Biroul Național de Statistică

Figura 4.16. Ponderea în total valoare export, %, (ianuarie 2021)

Sursă: Biroul Național de Statistică

Exportul pe grupe de mărfuri

Analiza exporturilor pe grupe de mărfuri pune în evidență faptul că majoritatea principalelor grupe de mărfuri au înregistrat scăderi ale livrărilor pe piața externă.

Astfel, comparativ cu luna ianuarie 2020 s-au diminuat ponderea grupelor de mărfuri:

- ↓ • *produse alimentare și animale vii* (-9,6 p.p.)
- *uleiuri, grăsimi* (-1,2p.p.)

Grupele de mărfuri, ponderea cărora s-a majorat:

- ↑ • *mașini și echipamente* (+2,7 p.p.)
- *articole manufacturate diverse* (+2,7 p.p.)
- *materiale brute necomestibile* (+2,0 p.p.)

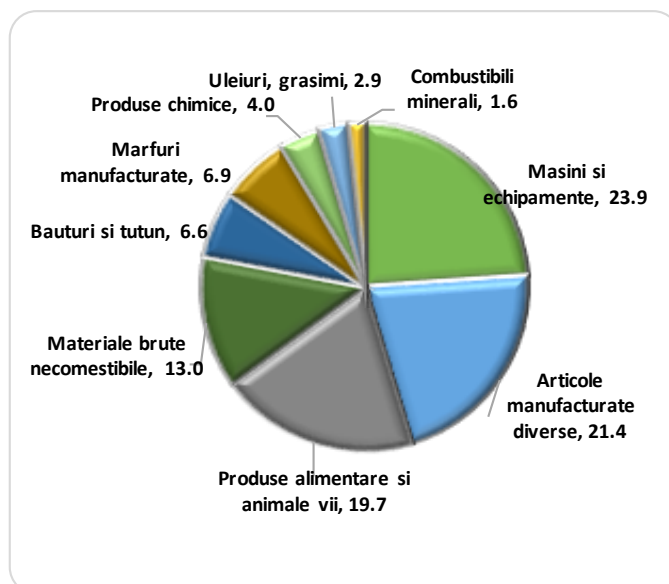
Grupele de mărfuri care au influențat negativ exporturile:

- ↓ • ***Produse alimentare și animale vii*** (subgrupele: *Cereale și preparate pe bază de cereale* s-a diminuat față de ianuarie 2020 de circa 2,5 ori, *legume și fructe* – cu circa 37%, rezultat al condițiilor climatice nefavorabile (seceta) din anul 2020.
- ***uleiuri, grăsimi*** (inclusiv: exportul de *Grăsimi și uleiuri vegetale* s-a diminuat de circa 1,6 ori).

Grupele de mărfuri care au contribuit pozitiv la dinamica exporturilor:

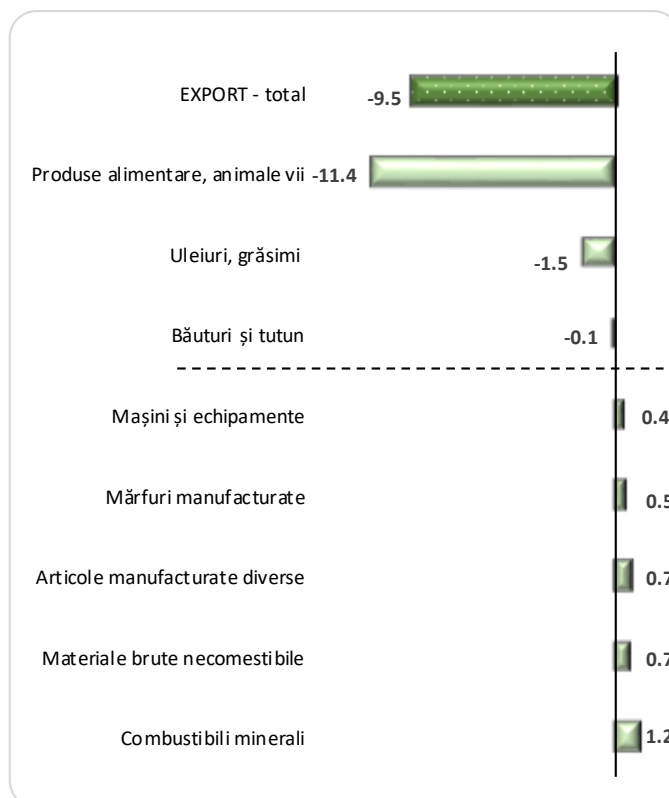
- ↑ • ***combustibili minerali*** (*Petrol, produse petroliere și produse înrudite* – o creștere de 5,6 ori comparativ cu luna ianuarie 2020)
- ***articole manufacturate diverse*** (*Mobilă și părțile ei* – o creștere de circa 13%, *Încălțăminte* – cu circa 12%)
- ***materiale brute necomestibile*** (*Minereuri metalifere și deșeuri de metale* – o creștere de 6,2 ori)

Figura 4.17. Ponderea grupelor de mărfuri în total export, % (ianuarie 2021)

Sursă: Biroul Național de Statistică

Figura 4.18. Gradul de influență la creșterea (+), scăderea (-) exporturilor pe grupe de mărfuri, p.p. (ianuarie 2021)

Sursă: Biroul Național de Statistică

4.2.2. Import

Au crescut importurile din Țările UE și din Celelalte țări ale lumii:

↑ **Țările UE** – cu o pondere de 43,6% în total import, au înregistrat o creștere de 2,2% și au contribuit pozitiv la dinamica importurilor cu 1,0 p.p. Importul de *Produse medicinale și farmaceutice* s-a majorat de 1,5 ori, *Vehicule rutiere* – cu circa 24%, *Cereale și preparate pe bază de cereale* – cu circa 19%, *Legume și fructe* - cu circa 13% etc. S-au diminuat importurile de *Petrol, produse petroliere* cu circa 23%, *Fire, țesături* – cu circa 4% etc.

↑ **Celelalte țări ale lumii**, cu o pondere de 31,8%, au înregistrat o creștere de 19,3%, contribuția pozitivă la evoluția importurilor constituind 5,4 p.p.

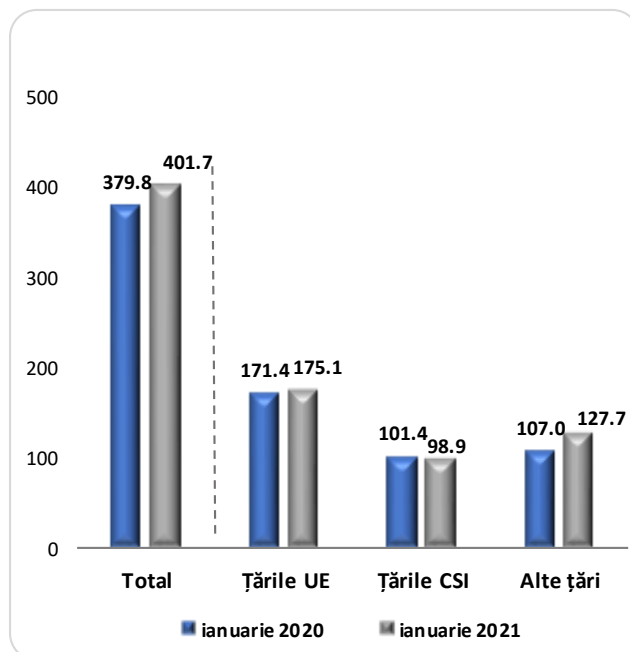
↓ **Țările CSI** – pondere de 24,6%, în diminuare cu 2,4%. Au scăzut importurile de *Ingrășăminte minerale sau chimice* – de 2 8 ori, *Gaz și produse industriale din gaz* – cu circa 23%, *Articole din minerale nemetalce* – cu circa 16% etc. Totodată, a crescut importul de *Petrol, produse petroliere* – de circa 6,6 ori, *Mașini și aparate electrice* – cu circa 48%, *Cereale și preparate pe bază de cereale* – cu circa 19%, *Fier și oțel* – cu circa 18% etc

Circa 78% de mărfuri au fost importate din top 10 țări - principali parteneri comerciali ai RM

Practic, din toate țările top 10 – principali parteneri comerciali ai RM importurile s-au majorat, excepție fiind livrările din România și Ucraina, care au înregistrat o scădere de circa 11% și, respectiv 9%.

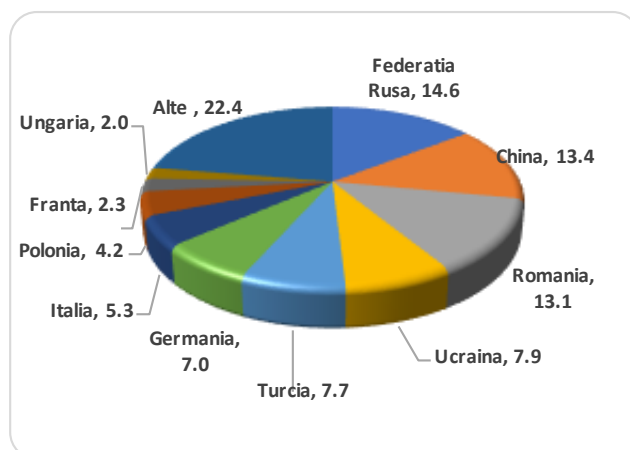
Importurile din Franța s-au majorat de 1,5 ori, Polonia – cu circa 18%, China și Turcia – cu câte 12%, Italia și Germania cu câte 5%, Federația Rusă – cu circa 2% etc.

Figura 4.19. Importurile pe grupe de țări, mil. dolari

Sursă: Biroul Național de Statistică

Figura 4.20. Ponderea în total valoare import, % (ianuarie 2021)

Sursă: Biroul Național de Statistică

Importul pe grupe de mărfuri

Comparativ cu ianuarie 2020 s-a majorat ponderea grupelor de mărfuri în total import:

- *mașini și echipamente (+3,6 p.p.)*
- ↑ • *produse alimentare și animale vii (+0,6 p.p.)*
- *articole manufacturate diverse (+0,6 p.p.)*
- *produse chimice (+0,5 p.p.)*

Grupele de mărfuri ponderea cărora s-a diminuat:

- ↓ • *combustibili minerali (-3,5 p.p.)*
- *băuturi și tutun (-0,4 p.p.)*

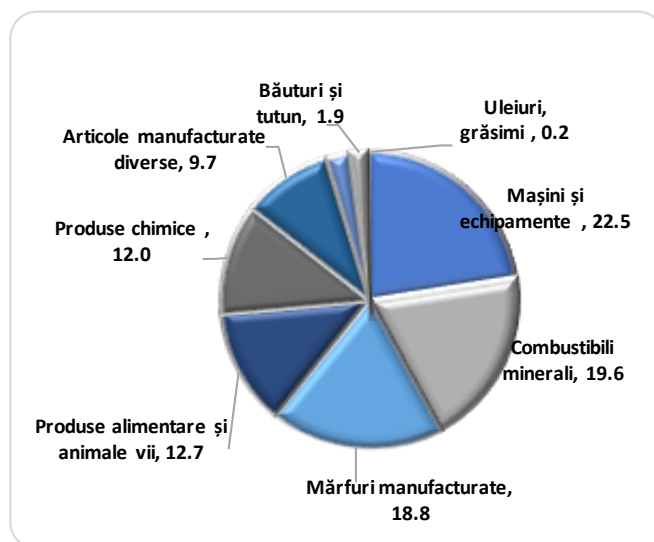
Circa 65% din grupele de mărfuri au înregistrat creșteri ale valorii importurilor față de ianuarie 2020 și, astfel, au influențat pozitiv dinamica importurilor:

- ***mașini și echipamente*** (*Vehicule rutiere – mai mult de circa 1,6 ori, Mașini și aparate industriale - s-au majorat cu circa 17% Mașini și aparate electrice, în creștere cu 16,9% etc.*).
- ↑ • ***produse alimentare și animale vii*** (*Cereale și preparate pe bază de cereale – o majorare de circa 24%, necesară pentru completarea rezervelor, Hrană destinată animalelor – cu circa 34% mai mult (seceta din vară a afectat culturile furajere).*
- ***produse chimice*** (*Produce medicinale și farmaceutice – în creștere de circa 1,6 ori, Uleiuri esențiale, rezinoide și substanțe parfumate s-au majorat cu circa 22%.*).

Grupele de mărfuri care au contribuit negativ la dinamica importurilor:

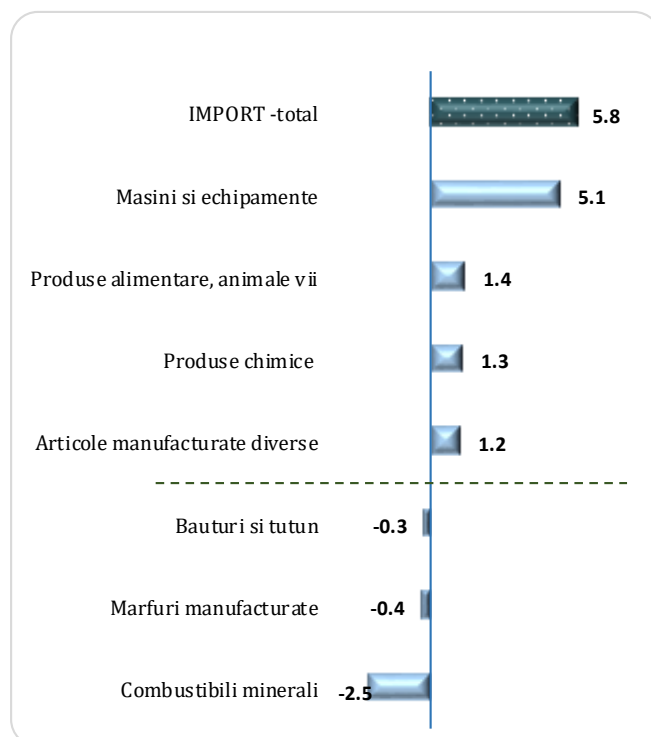
- ↓ • ***combustibili minerali*** (subgrupul: *Gaz și produse industriale obținute din gaz*, în scădere cu circa 23%, urmare scăderii volumului fizic, precum și prețurilor de import)
- ***mărfuri manufacturate*** (*Metale neferoase - o diminuare de circa 32%, Fire, țesături, articole textile - în scădere cu circa 8%*)

Figura 4.21. Ponderea grupelor de mărfuri în total import, % (ianuarie 2021)

Sursă: Biroul Național de Statistică

Figura 4.22. Gradul de influență la creșterea (+), scăderea (-) importurilor pe grupe de mărfuri, p.p. (ianuarie 2021)

Sursă: Biroul Național de Statistică

5. Sectorul social

5.1. Piața muncii

Forța de muncă (populația activă), care include populația ocupată și șomerii a constituit 877,4 mii persoane, cu 10,3 mii (1,2%) mai puțin față de trimestrul IV 2019.

Comparativ cu trimestrul III 2020 forța de muncă s-a micșorat cu 16,2 mii persoane.

Populația în afara forței de muncă:

- 59,2% din total populație de vârsta 15 ani și peste
- depășește forța de muncă de 1,45 ori!

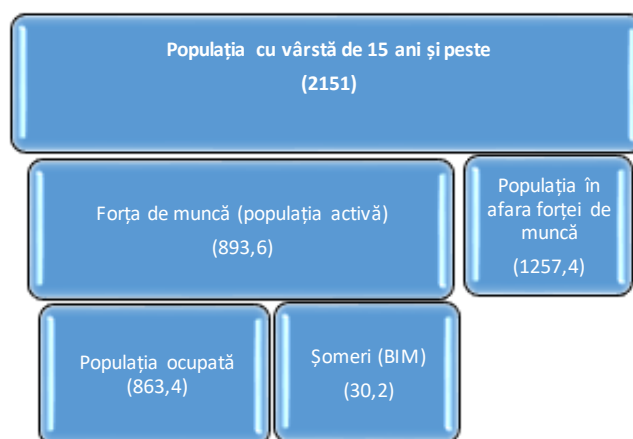
Populația ocupată

În trimestrul IV 2020 comparativ cu trimestrul IV 2019 s-a micșorat numărul populației ocupate:

- *Comert cu ridicata și cu amănuntul, Activități de cazare și alimentație publică* - cu 16,8 mii persoane (-10%),
- *Transporturi și depozitare, informații și comunicații* - cu 0,7 mii persoane (-1,1%)
- *Agricultură, silvicultură și pescuit* - cu 7,7 mii persoane (-4,4%)

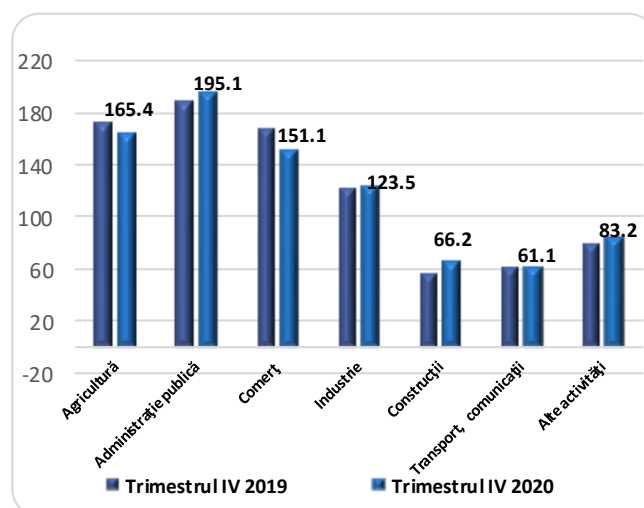
Primele 2 activități economice au fost cele mai afectate de restricțiile impuse de autorități întru combaterea răspândirii pandemiei Covid-19. Condițiile climatice nefavorabile din anul 2020 au afectat puternic sectorul agricol, ca rezultat s-a micșorat numărul populației antrenată la colectarea produselor vegetale.

Figura 5.1. Repartizarea populației de 15 ani și peste (trimestrul IV 2020), mii persoane

Sursă: Biroul Național de Statistică

Figura 5.2. Populația ocupată pe activități economice, mii persoane

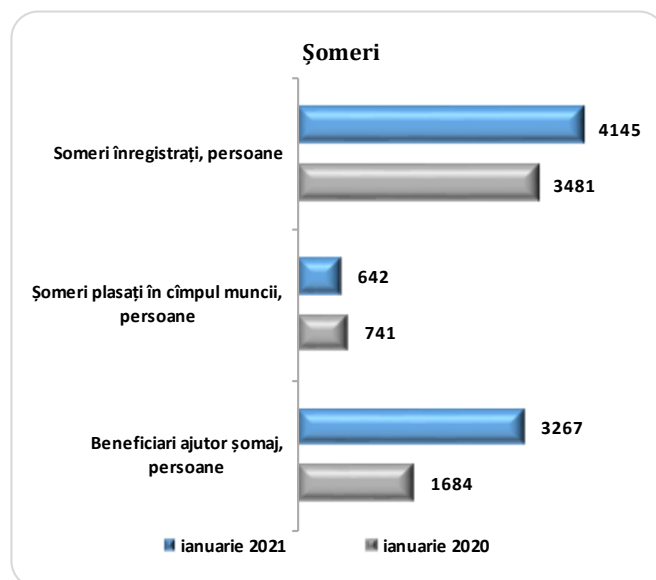

Sursă: Biroul Național de Statistică

Restricțiile impuse de autorități în anul 2020 întru micșorarea contaminărilor cu Covid-19 au condus la disponibilizări ale angajaților, iar revenirea în țară a unui număr mare de concetățeni a sporit numărul de șomeri. Această tendință se menține și în anul 2021. Astfel, **numărul de șomeri înregistrați la oficiile forței de muncă în ianuarie 2021** s-a majorat cu circa 19% comparativ cu ianuarie 2020 și a constituit 4,1 mii persoane. Doar circa 15% din aceștea au fost plasați în câmpul muncii.

Numărul beneficiarilor de ajutor de șomaj în ianuarie 2021 a crescut semnificativ (de circa 1,9 ori) față de ianuarie 2020.

Figura 5.3. Numărul șomerilor, persoane

Sursă: ANOFM

5.2. Remunerarea muncii

↑ **Câștigul salarial mediu lunar brut** al unui salariat din economia națională în anul 2020 a constituit 8107,5 lei și s-a majorat cu 10,2% în termeni nominali și cu 6,2% în termeni reali față de anul 2019. Exprimat în valută străină acesta a constituit circa 410 Euro sau 468 dolari SUA.

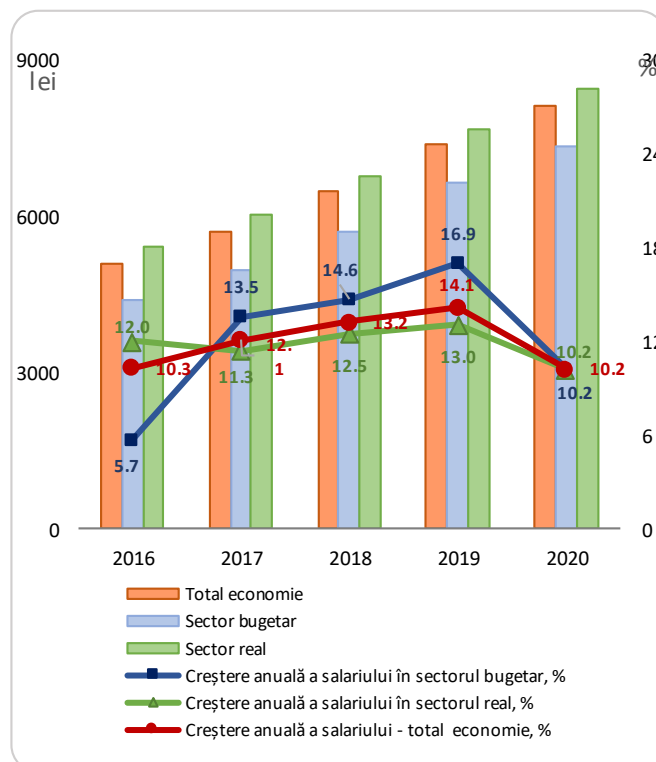
↑ **Sectorul bugetar** – 7313,8 lei, în creștere cu 6,2% în termeni reali. Ritmul de creștere al salariului, în termeni reali, se datorează bazei înalte de calcul în anul 2019, urmare implementării sistemului unitar de salarizare în sectorul bugetar, precum și IPC mediu în anul 2020 (103,8%).

↑ **Sectorul real** – 8402,7 lei, cu 6,2% mai mult (în termeni reali), rezultat al influenței următorilor factori:

- efectele pandemiei Covid 19 (scăderea numărului salariaților cu 3,6%)
- IPC mediu (anul 2020 – 103,8%)

Salarii mai mari decât media pe țară au fost achitate în activități precum: Informații și comunicații (de 2,3 ori), Activități financiare și de asigurări (1,8 ori), Activități profesionale, științifice și tehnice (+28%), Administrație publică (+20,5%). *Urmare achitării sporurilor salariaților din sistemul medical pentru munca în zona roșie cu Covid-19, precum și majorării cu 30% din 1 septembrie 2020, salariul mediu din sănătate și asistență socială a depășit cu 7,5% salariul mediu pe*

Figura 5.4. Evoluția câștigului salarial mediu pe economie, sectorul bugetar și real, 2016-2020

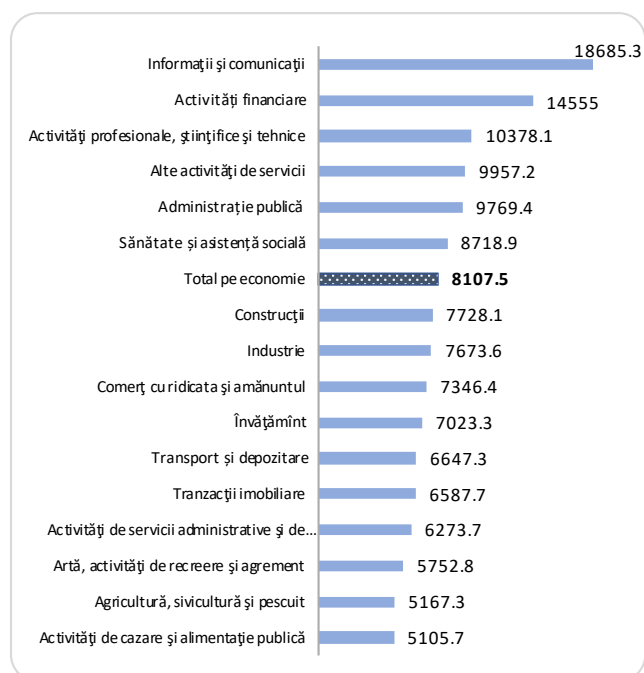
Sursă: Biroul Național de Statistică

țară, iar comparativ cu anul 2019 s-a majorat cu circa 22%.

↓ Salarii mai mici au fost achitate în Agricultură (63,7% față de media economie), Activități de cazare și alimentație publică (63%), Artă (71%), Tranzacții imobiliare (81%), Învățământ (87%), Comerț cu ridicata și amănuntul (91%) etc.

Scăderi ale câștigului salarial mediu lunar au fost înregistrate în 2 activități economice: *Transport, depozitare și Activități de cazare și de alimentație publică*, acestea fiind cele mai afectate sectoare de restricțiile impuse de autorități, urmare măsurilor de protecție a sănătății și de prevenire a răspândirii COVID-19

Figura 5.5. Câștigul salarial mediu lunar pe activități economice, lei (anul 2020)

Sursă: Biroul Național de Statistică

5.3. Veniturile și cheltuielile populației

Veniturile disponibile medii lunare ale populației în anul 2020 au constituit în medie pe o persoană 3096,6 lei, în creștere cu 7,5% (în termeni nominali) față de anul 2019, din acestea:

- venituri disponibile bănești – 2875,1 lei (92,8% din total)
- venituri disponibile în natură – 221,5 lei (7,2%).

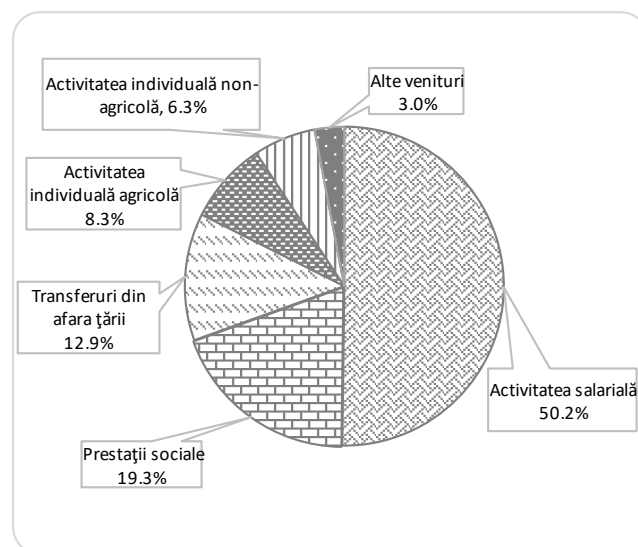
Veniturile lunare ale populației din *mediul urban* pentru o persoană au constituit 3695,2 lei, de 1,4 ori mai mari comparativ cu veniturile populației din mediul rural. Principalele surse de venituri:

- activitatea salarială – 61,0%
- prestațiile sociale – 17,9%.

În *mediul rural* veniturile lunare ale populației a constituit 2702,2 lei. Principalele surse de venituri:

- activitatea salarială – 40,5%;
- prestațiile sociale - 20,7%
- transferurile din afara țării - 16,1%
- activitatea individuală agricolă – 15,2%.

Figura 5.6. Structura veniturilor disponibile în anul 2020, %

Sursă: Biroul Național de Statistică

Cheltuielile medii lunare de consum ale populației în anul 2020 au constituit în medie pe o persoană 2791,2 lei, practic la nivelul anului precedent.

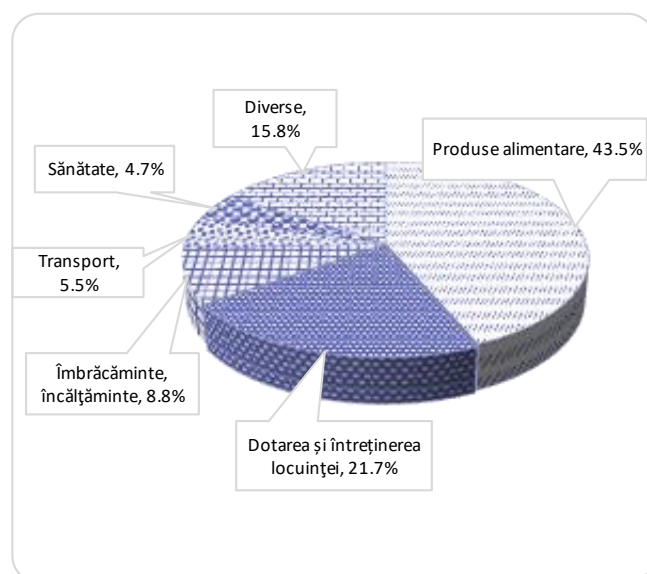
În *mediul urban* cheltuielile de consum ale populației au fost în mărime de 3488,8 lei, de 1,5 ori mai mari față de cheltuielile populației din mediul rural. Principalele cheltuieli în mediul urban:

- asigurarea consumului de produse alimentare, 39,8% din total cheltuieli lunare de consum;
- dotarea și întreținerea locuinței – 21,1%;
- îmbrăcăminte, încălțăminte - 8,4%;
- transport - 6,3%
- servicii de sănătate – 5,3% etc.

În *mediul rural* cheltuielile de consum ale populației au constituit 2331,6 lei. Principalele cheltuieli:

- produse alimentare - 44,2% din total;
- dotarea și întreținerea locuinței – 22,3%;
- îmbrăcăminte, încălțăminte - 9,3% etc.

Figura 5.7. Structura cheltuielilor de consum în anul 2020, %

Sursă: Biroul Național de Statistică

Secția modelare și prognozare economică, 05.04.2021

0 22 250 - 632

0 22 250 - 626

0 22 250 - 627